

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie XII./2018
Plénium

Nález:

spisová značka	PL. ÚS 36/2018
populárny názov	zmena poradia kandidátov na hlasovacom lístku
sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	konanie vo volebných veciach - do orgánov miestnej samosprávy
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	12.12.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Ústavný súd za hrubé porušenie volebného zákona považuje skutočnosť, že napriek tomu, že miestna volebná komisia riadne zaregistrovala štyroch kandidátov (podľa § 177 ods. 2 volebného zákona) a obec uverejnila zoznam týchto zaregistrovaných kandidátov pre voľby starostu zákonným spôsobom (podľa § 178 ods. 2 volebného zákona), v rámci korektúry hlasovacích lístkov pre voľby starostu obce pred ich tlačou došlo k zmene v počte kandidátov a k zmene poradia týchto kandidátov v rozpore s volebným zákonom.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ bol kandidátom na starostu obce. Vo volebnom obvode Jánovce 10. novembra 2018 v rámci volieb za starostu obce získal 238 hlasov z celkového počtu oprávnených voličov 1 016, resp. z 579 hlasov z celkového počtu voličov zúčastnených sa na voľbách, t. j. viac ako 10 %. Oporca ako úspešný kandidát na starostu obce získal 275 hlasov.</p> <p>Sťažovateľ vo svojej sťažnosti prezentoval dôvody a predložil dôkazy, resp. návrhy na dokazovanie pre vyslovenie neústavnosti a nezákonnosti volieb do orgánov miestnej samosprávy, pričom okrem iného uviedol tieto, pre posúdenie veci podstatné argumenty. Pri určení predsedu a podpredsedu miestnej volebnej komisie bol podľa sťažovateľa porušený zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“). V rozpore s ustanovením § 18 ods. 5 volebného zákona došlo k určeniu predsedu a podpredsedu miestnej volebnej komisie ústne dohodou, a nie žrebovom, pričom niektorí členovia komisie namietali takúto formu voľby.</p> <p>So zoznamom zaregistrovaných kandidátov bolo manipulované. Sťažovateľ uviedol, že 21. septembra 2018 boli na obecných úradných tabuliach zverejnené zoznamy kandidátov na starostu obce so štyrmi kandidátmi s poradovými číslami od 1. po 4. Sťažovateľ sa 24. októbra 2018 dozvedel o tom, že kandidát na starostu uvedený v zozname zaregistrovaných kandidátov ako číslo „1“ sa mal vzdať kandidatúry. Sťažovateľ tvrdí, že „v nadväznosti na vzdanie sa kandidatúry (pôvodným) kandidátom s poradovým číslom 1. požiadala zapisovateľka volebnej komisie okresnú volebnú komisiu o prečíslovanie</p>

	<p>poradia kandidátov na starostu. Kandidáti o tejto skutočnosti informovaní neboli.“. Takisto sťažovateľ tvrdí, že ani dvaja označení členovia volebnej komisie neboli o zmene zoznamu kandidátov na starostu obce informovaní. Uvádza, že svoju kampaň viedol pod číslom „3“. Sťažovateľ je toho názoru, že „korektúra hlasovacích lístkov nie je možná. V zmysle §179 VZ v spojení s §174 ods. (4) VZ platí, že v prípade sa zaregistrovaný kandidát vzdal kandidatúry po jeho zaregistrovaní, zostávajú údaje o kandidátovi na hlasovacom lístku, ale pri pridelení mandátov sa na neho neprihliada.“. Sťažovateľ tvrdí, že mal byť vyhotovený spoločný hlasovací lístok pre všetkých zaregistrovaných kandidátov podľa § 180 volebného zákona. podľa tvrdení sťažovateľa nebol uvedený na hlasovacom lístku na voľbu starostu obce, čím malo dôjsť k nedovolenej manipulácii s hlasovacími lístkami.</p> <p>Vychádzajúc z uvedeného, sťažovateľ namieta, že «zmena poradových čísel kandidátov na starostu obce ovplyvnila slobodnú súťaž kandidátov, keď starosta ovplyvnil voľbu predsedu a podpredsedu volebnej komisie, ktorí následne konali tak, že v rozpore s volebným zákonom došlo k zmene poradových čísel kandidátov na starostu obce, pod ktorými viedli títo kandidáti kampaň (súťaž politických síl). Sťažovateľ viedol volebnú kampaň pod číslom „3“, pričom o zmene jeho poradového čísla kandidáta na starostu obce sa dozvedel až dňa 26.10.2018, teda 15 dní pred termínom volieb. Voliči sú v obci fixovaní na poradové číslo kandidáta, pod ktorým ten, ktorý kandidát vedie volebnú kampaň.».</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Základným interpretačným pravidlom pre zákony, ktoré bližšie upravujú výkon politických práv, je čl. 31 ústavy. Podľa tohto článku ústavy zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti.</p> <p>Citovaný článok ústavy má priamu spojitosť so všetkými politickými právami vyjadrenými v ústave a svojou povahou ovplyvňuje formovanie politických síl v demokratickej spoločnosti. Slobodná súťaž politických síl nachádzajúca výraz predovšetkým vo voľbách je základným predpokladom fungovania demokratického štátu (PL. ÚS 19/98). Nie je tomu inak ani pri voľbách do orgánov samosprávy obcí.</p> <p>Podľa čl. 30 ods. 1 ústavy občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov.</p> <p>Podľa čl. 30 ods. 3 ústavy volebné právo je všeobecné, rovné a priame a vykonáva sa tajným hlasovaním. Podmienky výkonu volebného práva ustanoví zákon.</p> <p>Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.</p> <p>Podľa čl. 64 ústavy základom územnej samosprávy je obec.</p> <p>Podľa čl. 69 ods. 1 ústavy orgánmi obce sú obecné zastupiteľstvo a starosta obce.</p> <p>Podľa čl. 69 ods. 3 ústavy starostu obce volia obyvatelia obce, ktorí majú na jej území trvalý pobyt, na základe všeobecného, rovného a priameho volebného práva tajným hlasovaním na štvorročné obdobie. Starosta obce je výkonným orgánom obce; vykonáva správu obce a zastupuje obec navonok. Dôvody a spôsob odvolania starostu pred uplynutím volebného obdobia ustanoví zákon.</p> <p>Podľa § 18 ods. 5 volebného zákona volebná komisia si na svojom prvom zasadaní určí zo všetkých členov komisie svojho predsedu a podpredsedu</p>

	<p>žrebotom. Žrebovanie riadi zapisovateľ volebnej komisie.</p> <p>Podľa § 169 ods. 10 písm. a) volebného zákona miestna volebná komisia preskúmava kandidátne listiny a rozhoduje o registrácii kandidátov.</p> <p>Podľa § 174 ods. 2 volebného zákona kandidát sa môže najneskôr 48 hodín pred začatím volieb svojej kandidatúry vzdať; vzdanie musí urobiť v listinnej forme a jeho podpis musí byť úradne osvedčený...</p> <p>Podľa § 174 ods. 3 volebného zákona späťvzatie kandidátnej listiny politickou stranou alebo koalíciou, vzdanie sa alebo odvolanie kandidatúry musí byť doručené predsedovi miestnej volebnej komisie, ktorý zabezpečuje ich zverejnenie vo volebných miestnostiach.</p> <p>Podľa § 174 ods. 4 volebného zákona ak sa kandidát vzdal, alebo bol odvolaný po zaregistrovaní kandidátov, alebo ak došlo k zrušeniu politickej strany, alebo k zrušeniu politickej strany tvoriacej koalíciu po zaregistrovaní kandidátov, zostávajú údaje o kandidátovi na hlasovacom lístku, ale pri pridelovaní mandátov sa na neho neprihliada.</p> <p>Podľa § 177 ods. 2 volebného zákona miestna volebná komisia zaregistruje kandidátov najneskôr 45 dní pred dňom konania volieb a registráciu kandidátov vyznačí na kandidátnej listine. Registrácia kandidátov je podmienkou vytlačenia hlasovacích lístkov.</p> <p>Podľa § 178 ods. 1 volebného zákona v zozname zaregistrovaných kandidátov sa uvádza poradové číslo, meno a priezvisko, titul, vek, zamestnanie kandidáta podľa kandidátnej listiny a názov politickej strany alebo názvy politických strán tvoriacich koalíciu, ktorá kandidáta navrhla, alebo údaj o tom, že je nezávislým kandidátom, číslo volebného obvodu a počet poslancov obecného zastupiteľstva, ktorý sa má vo volebnom obvode voliť. Kandidáti sa v zozname uvádzajú v abecednom poradí podľa priezviska.</p> <p>Podľa § 178 ods. 2 volebného zákona obec uverejní zoznam zaregistrovaných kandidátov najneskôr 25 dní pred dňom konania volieb spôsobom v mieste obvyklým.</p> <p>Podľa § 179 volebného zákona pre späťvzatie kandidátnej listiny, vzdanie sa a odvolanie kandidatúry pre voľby starostu obce platí ustanovenie § 174 volebného zákona.</p> <p>Podľa § 180 ods. 1 volebného zákona pre voľby starostu obce sa vyhotoví hlasovací lístok spoločný pre všetkých zaregistrovaných kandidátov. Všetci zaregistrovaní kandidáti musia byť uvedení na jednej strane hlasovacieho lístka. Správnosť údajov, ktoré sa uvádzajú na hlasovacom lístku, overuje miestna volebná komisia a originál hlasovacieho lístka opatrí odtlačkom úradnej pečiatky obce. Originál hlasovacieho lístka je podkladom na tlač hlasovacích lístkov.</p> <p>Podľa § 180 ods. 3 volebného zákona na hlasovacom lístku sa uvádza deň konania volieb, kandidáti v abecednom poradí s uvedením poradového čísla, mena a priezviska, titulu, veku, zamestnania kandidáta podľa kandidátnej listiny a názvu politickej strany alebo názvov politických strán tvoriacich koalíciu, ktorá kandidáta navrhla, alebo sa uvedie, že je nezávislým kandidátom. Kandidáti musia byť na hlasovacom lístku uvádzaní v abecednom poradí podľa priezviska.</p> <p>Je potrebné na tomto mieste upozorniť, že volebné vady sa v tomto štádiu konania neposudzujú podľa zásad súdnictva správneho, ale podľa zásad súdnictva volebného. Volebný výsledok sa zrušuje, alebo voľby sa vyhlasujú za</p>
--	--

neplatné len vtedy, ak volebná vada mohla mať vplyv na celkové rozhodnutie voličov. Dôležitým komponentom volebného súdnicstva je teda zisťovanie intenzity volebných väd z hľadiska ich vplyvu na výsledok volieb.

V rámci ochrany ústavnosti vo volebných veciach môže ísť napr. o takú volebnú vadu, ktorá je spojená so samotnou ústavnosťou volieb, napríklad priama negácia výkonu aktívneho volebného práva (fyzické bránenie osobám v účasti na voľbách), alebo podstatný zásah do ústavnej koncepcie, podľa ktorej zloženie orgánov samosprávy obce má vyjadrovať vôľu obyvateľov obce majúcich úmysel tvoriť integrálnu súčasť personálneho substrátu územnej samosprávy (m. m. PL. ÚS 68/2014).

Právomoc ústavného súdu zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde sa uplatní len vtedy, ak k porušeniu zákona dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia ústavného súdu sa však vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (porov. napr. sp. zn. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 50/99). Inými slovami, nie každé porušenie zákona o voľbách vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb, alebo voľby kandidáta. Ústavný súd každý prípad posudzuje materiálne, prihliada pritom tak na účel a zmysel zákona o voľbách, ako aj na princípy uznávané demokratickými štátmi. Neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta môže spôsobiť len také závažné porušenie zákona o voľbách, ktoré už spochybňuje výsledky volieb a ktoré odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov (porov. napr. PL. ÚS 73/07).

Ústavný súd, vychádzajúc z predloženej volebnej dokumentácie a zistení opísaných v bode 10 odôvodnenia tohto rozhodnutia a citovaných ustanovení volebného zákona, konštatuje, že došlo k viacnásobnému porušeniu volebného zákona v intenzite, ktorá spochybňuje dosiahnutý výsledok vo voľbách na funkciu starostu obce, pretože v dôsledku porušenia volebného zákona došlo k narušeniu slobodnej súťaže politických síl. Povaha identifikovaných porušení volebného zákona priamo zasahuje do podstaty ústavných princípov volebného práva do samosprávnych orgánov obce a zároveň do výsledkov volieb, ktoré musia vyjadrovať výlučne prejavenu vôľu oprávnených voličov.

Prvým porušením volebného zákona je skutočnosť, že k určeniu predsedu a podpredsedu miestnej volebnej komisie došlo v rozpore s § 18 ods. 5 volebného zákona, keďže neboli určené žrebovaním, ale na základe dohody. Táto skutočnosť sama osebe však podľa názoru ústavného súdu nie je spôsobilá relevantne spochybniť dosiahnutý výsledok volieb starostu obce. Sťažovateľ namietal, že niektorí členovia komisie vzniesli námietky proti spôsobu voľby predsedu a podpredsedu miestnej volebnej komisie. Zo zápisnice z prvého zasadnutia miestnej volebnej komisie obce uvedené nevyplýva.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa, že jeden z kandidátov sa vzdal kandidatúry a o tejto skutočnosti ostatní kandidáti a označení členovia miestnej volebnej komisie neboli informovaní, ústavný súd v tomto smere poukazuje na to, že podľa citovaného § 174 ods. 3 volebného zákona vzdanie sa alebo odvolanie kandidatúry musí byť doručené predsedovi miestnej volebnej komisie. Volebný zákon neustanovuje povinnosť predsedu volebnej komisie o tejto skutočnosti informovať ostatných kandidátov a členov komisie. Ústavný súd preto považuje túto námietku sťažovateľa za neopodstatnenú, nemajúcu relevantnú súvislosť so zákonnosťou a ústavnosťou volieb na starostu obce.

Naopak, ústavný súd za hrubé porušenie volebného zákona považuje skutočnosť, že napriek tomu, že miestna volebná komisia riadne zaregistrovala štyroch kandidátov (podľa § 177 ods. 2 volebného zákona) a obec uverejnila zoznam týchto zaregistrovaných kandidátov pre voľby starostu zákonným spôsobom (podľa § 178 ods. 2 volebného zákona), v rámci korektúry hlasovacích lístkov

pre voľby starostu obce pred ich tlačou došlo k zmene v počte kandidátov a k zmene poradia týchto kandidátov v rozpore s volebným zákonom. Konkrétne nebolo rešpektované ustanovenie § 174 ods. 4 volebného zákona v spojení s § 179 volebného zákona, ako aj súvisiace ustanovenie § 180 ods. 1 volebného zákona, keďže volebný lístok neobsahoval údaje všetkých zaregistrovaných kandidátov. Dôvodom uvedeného nezákonného postupu bolo vzdanie sa kandidatúry jedného z kandidátov na funkciu starostu obce [bod 10 písm. d) a e) odôvodnenia tohto rozhodnutia].

Ústavný súd v tejto súvislosti zistil a konštatuje, že písomné vzdanie sa kandidatúry označeného kandidáta nezodpovedá požiadavke vyplývajúcej z § 174 ods. 2 volebného zákona, pretože z originálu dokumentu – vzdania sa kandidatúry označeného kandidáta nevyplýva, že by jeho podpis bol úradne osvedčený. Označený dokument obsahuje len prezentačnú pečiatku obce s dátumom, kedy bolo vzdanie sa doručené. Keďže písomné vzdanie sa kandidatúry neobsahuje úradné osvedčenie podpisu kandidáta, nemožno ho považovať za platné a účinné. Aj v prípade platného a účinného vzdania sa kandidatúry jedného alebo viacerých kandidátov podľa názoru ústavného súdu bolo nevyhnutné dodržať už označené ustanovenia volebného zákona (§ 174 ods. 4 a § 180 ods. 1 volebného zákona) a vyhotoviť volebný lístok pre voľby starostu so všetkými zaregistrovanými kandidátmi. Na uvedenom nič nemení ani skutočnosť, že obec 25., resp. 26. októbra 2018 uverejnila nový zoznam kandidátov (s tromi kandidátmi, pozn.) pre voľby starostu obce. Navyše, k uverejneniu nového zoznamu kandidátov došlo v rozpore s § 178 ods. 2 volebného zákona, keďže k uverejneniu došlo neskôr než 25 dní pred dňom konania volieb.

Ústavný súd v súvislosti s argumentáciou sťažovateľa konštatuje, že zmenou hlasovacieho lístka boli postihnutí rovnako všetci kandidáti. Avšak samotná skutočnosť, že vo voľbách starostu boli použité hlasovacie lístky, ktoré boli vyhotovené v rozpore so zákonom a ktoré neobsahovali údaje jedného z riadne zaregistrovaných kandidátov, pričom zároveň došlo k zmene poradových čísiel ostatných kandidátov na hlasovacom lístku, objektívne mohla zmiať a vyvolať omyl pri rozhodovaní voličov, a tak ovplyvniť samotný výsledok volieb na starostu obce. Uvedené porušenie volebného zákona je podľa názoru ústavného súdu nekvantifikovateľné, t. j. nie je možné určiť, do akej miery skutočne malo vplyv na výsledok volieb, ale z hľadiska jeho závažnosti možno konštatovať, že ide o závažné a hrubé porušenie volebného zákona, ktoré už samo osebe spochybňuje dosiahnutý výsledok vo voľbách na funkciu starostu obce.

Vo všeobecnosti platí, že na to, aby ústavný súd vyhovel volebnej sťažnosti, musia byť splnené tri základné predpoklady: a) zistenie protizákonnosti volieb, t. j. porušenie zákonov upravujúcich organizáciu a priebeh volieb, b) príčinná súvislosť medzi zistenou protizákonnosťou volieb a sťažovateľom namietanou neplatnosťou volieb, resp. voľby kandidáta a c) intenzita protizákonnosti volieb, ktorá už spochybňuje výsledky volieb a ktorá odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú (boli) prejavom skutočnej vôle voličov (m. m. PL. ÚS 118/07). Dôležitým komponentom volebného súdnictva je teda zisťovanie intenzity volebných nedostatkov z hľadiska ich vplyvu na rozhodovanie voličov a najmä na výsledok volieb.

Ústavný súd po starostlivom zvážení všetkých okolností daného prípadu, hodnotiac vykonané dôkazy jednotlivo, ako aj v ich súhrne, dospel k záveru, že voľby starostu obce konané 10. novembra 2018 prebehli nezákonným a neústavným spôsobom.

Zistené viacnásobné a v prípade zasahovania do obsahu hlasovacích lístkov aj závažné a hrubé porušenie volebného zákona v prípravnej fáze volieb bolo spôsobilé priamo ovplyvniť výsledok volieb. Toto hrubé porušenie volebného zákona znamená zároveň aj neústavnosť týchto volieb spočívajúcu v zásahu do základného práva občanov zúčastňovať sa na správe vecí verejných slobodnou

voľbou svojich zástupcov, do princípu rovnosti a priamosti volebného práva a do základného práva občanov na prístup k voleným funkciám za rovnakých podmienok, ktoré sú garantované čl. 30 ods. 1, 3 a 4 ústavy, oprávňuje ústavný súd uplatniť svoju právomoc podľa čl. 129 ods. 2 ústavy a § 63 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľ v petite svojej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd vyhlásil voľby starostu obce konané 10. novembra 2018 za neplatné a zrušil napadnutý výsledok volieb.

Ústavný súd sa musí pri tomto type konania (konanie vo volebných veciach) vzhľadom na jeho účel, ktorým je predovšetkým verejný záujem na tom, aby výsledok volieb odrážal skutočnú vôľu voličov, a bol teda zachovaný základný predpoklad fungovania demokratického štátu, riadiť princípom materiálneho chápania ochrany ústavnosti, a vysporiadať sa tak s každým zisteným a zároveň relevantným porušením zákonnosti alebo ústavnosti volebného procesu (PL. ÚS 96/07).

Podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže a) vyhlásiť voľby za neplatné, b) zrušiť napadnutý výsledok volieb, c) zrušiť rozhodnutie volebnej komisie a vyhlásiť za zvoleného toho, kto bol riadne zvolený, d) sťažnosť zamietnuť.

Porušenie ústavnosti a zákonnosti v prípravnej fáze volieb môže mať podľa judikatúry ústavného súdu za následok iba vyhlásenie volieb za neplatné rovnako ako v prípade zistenia závažných ústavných, resp. zákonných nedostatkov vo fáze samotných volieb, ktoré nie je možné kvantifikovať z hľadiska správnosti volebného výsledku. Základným predpokladom zrušenia výsledku volieb je podľa názoru ústavného súdu preukázanie takých porušení zákona, ktoré odôvodňujú záver o inom výsledku volieb, než bol vyhlásený, pričom nie sú pochybnosti o ústavnosti a zákonnosti prípravnej fázy volieb. Zároveň pritom platí, že preukázaný nedostatok musí byť kvantifikovateľný [napr. ak výsledky dokazovania nasvedčujú tomu, že zvolený bol iný kandidát, než ktorý bol vyhlásený za zvoleného, a pod.; (m. m. PL. ÚS 22/2017)].

Základným predpokladom na zrušenie výsledku volieb je preukázanie takých porušení volebného zákona, ktoré odôvodňujú záver o inom výsledku volieb (PL. ÚS 50/99, PL. ÚS 32/03).

Ústavný súd konštatuje, že povaha zisteného závažného a hrubého porušenia volebného zákona neumožňuje v tomto prípade presne kvantifikovať jeho vplyv na výsledok volieb a zároveň konštatuje, že k porušeniam volebného zákona došlo v rámci prípravnej fázy volieb. Z uvedeného, ako aj citovanej judikatúry vyplýva, že v okolnostiach posudzovanej veci prichádza do úvahy vyhlásenie volieb za neplatné.

Vychádzajúc zo všetkých uvedených skutočností, rešpektujúc princíp materiálneho chápania ochrany ústavnosti, ústavný súd o sťažnosti sťažovateľa vo veci namietanej neústavnosti a nezákonnosti označených volieb rozhodol podľa § 63 ods. 1 písm. a) tak, že ich vyhlásil za neplatné.

Keďže zistené porušenie volebného zákona neumožňuje kvantifikovať jeho vplyv na výsledok volieb, ústavný súd konštatuje, že časti petitu sťažnosti, ktorou sťažovateľ žiadal aj o zrušenie výsledku týchto volieb, nebolo možné vyhovieť.

Sťažovateľ v petite svojej sťažnosti žiadal priznať aj náhradu trov konania. Podľa § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania zo svojho. V danom prípade ústavný súd vzhľadom na charakter tohto konania, ako aj

	<p>skutočnosť, že odporca svojim konaním nezavinil okolnosti, ktoré viedli sťažovateľa k podaniu sťažnosti, dospel k záveru, že oprávnenie dané mu § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde nevyužije, a preto nepriznal sťažovateľovi úhradu trov konania [m. m. PL. ÚS 19/07].</p> <p>Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Ústavný súd aj v tejto časti sťažnosti sťažovateľa nevyhovel.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Voľby starostu obce Jánovce konané 10. novembra 2018 vyhlasuje za neplatné.</p> <p>Sťažnosti sťažovateľa vo zvyšnej časti nevyhovuje.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	<p>PL. ÚS 19/98 PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 50/99</p> <p>PL. ÚS 73/07</p> <p>PL. ÚS 96/07</p> <p>PL. ÚS 22/2017</p>
súvisiace právne predpisy	zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov
klúčové slová	

Uznesenie:

spisová značka	PL. ÚS 43/2018
populárny názov	dôkazy v rámci prieskumu ústavnosti volieb
sudca spravodajca	Marianna Mochnáčová
druh konania	konanie vo volebných veciach - do orgánov miestnej samosprávy
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	05.12.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Len hrubé alebo závažné porušenie alebo opätovné porušovanie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb môže byť príčinou na uplatnenie právomoci ústavného súdu, ktorá mu umožňuje rozhodnúť podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Namietané protiústavné alebo nezákonné konanie musí mať priamy vplyv na dosiahnutý výsledok volieb. Túto skutočnosť musí sťažovateľ nielen namietat', ale aj doložiť exaktnými dôkazmi. Nestačí samotné označenie dôkazov. Vzhľadom na význam volieb v demokratickej spoločnosti a z neho vyplývajúcu prezumpciu ich ústavnosti a zákonnosti je na sťažovateľovi, aby v záujme prijatia jeho sťažnosti ústavným súdom na ďalšie konanie kvalifikovaným spôsobom označil také dôkazy, ktoré vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nasvedčujú, že jeho tvrdenia o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb sú reálne možné, prípadne pravdepodobné, a zároveň sú spôsobilé preukázať porušenie zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odôvodňujúce záver o inom legitímnom výsledku volieb. V tejto

	<p>súvislosti ústavný súd podotýka, že jeho funkcia v rámci prieskumu ústavnosti a zákonnosti volieb nemôže byť vykladaná tak extenzívne, že by v konečnom dôsledku jeho činnosť mala nahradzovať, prípadne dopĺňovať činnosť na to povolaných volebných či iných orgánov, a to dokonca v tom smere, že iba na základe špekulatívne formulovaných námietok bude ústavný súd podrobne rekonštruovať celý volebný proces.</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľ sa vo voľbách do orgánov územnej samosprávy uchádzal o funkciu starostu obce Veľký Biel, pričom podľa výsledkov volieb získal 586 platných hlasov z celkových 1 226 platných hlasov zúčastnených voličov. Kandidát, ktorý bol do funkcie starostu zvolený, získal 611 platných hlasov, teda o 25 platných hlasov viac ako sťažovateľ.</p> <p>V súvislosti s namietanou neústavnosťou a nezákonnosťou volieb má sťažovateľ výhrady:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. K zloženiu okrskových volebných komisií <p>V rámci volieb boli vo volebnom obvode obce Veľký Biel zriadené dva volebné okrsky, v každom volebnom okrsku bola kreovaná okrsková volebná komisia, pričom členovia okrskovej volebnej komisie boli do funkcie delegovaní priamo zvoleným starostom alebo politickými stranami, ktoré v komunálnych voľbách prejavili zvolenému starostovi v rámci jeho kandidatúry podporu. Sťažovateľ ako kandidát na funkciu starostu v obci Veľký Biel kandidoval za koalíciu politických strán Sloboda a Solidarita a Obyčajní ľudia a nezávislé osobnosti, ktoré však do okrskovej volebnej komisie nedelegovali žiadneho člena. Pre zabezpečenie transparentnosti volieb však boli v oboch volebných okrskoch zriadené občianske volebné hliadky.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. K možnému nesprávne sčítaniu hlasov V druhom volebnom okrsku pri záverečnom sčítaní všetkých hlasov predsedníčka okrskovej komisie uviedla, že počet platných hlasovacích lístkov je 612, počet neplatných hlasovacích lístkov je 6 a počet obálok je 616. Z uvedeného dôvodu je možná existencia dvoch sporných hlasov, ktoré mali byť podľa sťažovateľa odovzdané víťazovi volieb, ktorý podľa sčítania získal o 25 hlasov viac ako sťažovateľ. Zjavná nezrovnalosť pri záverečnom sčítaní volebných hlasov nebola nahlásená okresnej volebnej komisii ani nebola uvedená v zápisnici okrskovej volebnej komisie druhého volebného obvodu. Sťažovateľ k volebnej sťažnosti pripojil čestné vyhlásenia občianskych pozorovateľov, ktorí danú skutočnosť potvrdili. 3. K ďalším skutočnostiam týkajúcim sa hlasovania prostredníctvom mobilnej urny: podľa sťažovateľa počet obálok v mobilnej urne v druhom volebnom okrsku nebol skontrolovaný s počtom ľudí, ktorí o takúto možnosť výkonu volebného práva legitímne požiadali. Sťažovateľ ďalej uviedol, že bol zaznamenaný minimálne jeden prípad, keď si volič z obálky poskytnutou okrskovou volebnou komisiou vytiahol 3 hlasovacie lístky (2 hlasovacie lístky na funkciu starostu a 1 hlasovací lístok na funkciu poslanca do obecného zastupiteľstva). Členovia občianskej volebnej hliadky taktiež spozorovali prípady, keď voliči vyššieho veku so zjavnými ťažkosťami vykonať elementárne úkony vrátane podpísania vykonávali svoje hlasovacie právo prostredníctvom im spriaznenej osoby, t. j. takéto osoby za ne krúžkovali kandidátov na hlasovacích lístkoch. <p>Argumentujúc judikatúrou ústavného súdu vo volebných veciach (PL. ÚS 98/08, PL. ÚS 38/07, PL. ÚS 1/07 a PL. ÚS 29/2014) sťažovateľ dôvodil, že v konaní vo volebných veciach, kde je primárny verejný záujem na tom, aby výsledok odrážal reálnu vôľu voličov a bol zachovaný základný princíp demokratického štátu, je nutné, aby sa ústavný súd riadil princípom materiálnej ochrany ústavnosti, v dôsledku čoho je potrebné sa vysporiadať s každým zisteným a relevantným porušením zákonnosti alebo ústavnosti volebného konania.</p> <p>Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí</p>

	<p>jeho sťažnosti na ďalšie konanie sťažnosti vyhovel a vyhlásil voľby na starostu obce uskutočnené 10. novembra 2018 za neplatné.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje aj o ústavnosti a zákonosti volieb do orgánov územnej samosprávy.</p> <p>Podľa čl. 30 ods. 1 ústavy občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov. Cudzinci s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky majú právo voliť a byť volení do orgánov samosprávy obcí a do orgánov samosprávy vyšších územných celkov.</p> <p>Podľa čl. 30 ods. 3 ústavy volebné právo je všeobecné, rovné a priame a vykonáva sa tajným hlasovaním. Podmienky výkonu volebného práva ustanoví zákon.</p> <p>Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.</p> <p>Podľa čl. 31 ústavy zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti.</p> <p>Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.</p> <p>Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.</p> <p>Ústavný súd preskúmal volebnú sťažnosť sťažovateľa v kontexte všetkých uplatnených sťažnostných námietok. Prvá argumentačná línia volebnej sťažnosti spočíva v tom, že sťažovateľ mal výhrady k zloženiu volebnej komisie, ktorá podľa jeho názoru mala byť zložená výlučne z nominantov strán, ktoré podporovali vtedajšieho (aj opäť zvoleného) starostu obce, pričom podľa čestných vyhlásení pozorovateľov (ktoré tvorili prílohy k volebnej sťažnosti) mala jedna členka volebnej komisie heslom „Zakrúžkujte starostu a 7 poslancov.“ navádzať voličov k zvoleniu konkrétneho kandidáta.</p> <p>V súvislosti so zložením volebných komisií ústavný súd už v minulosti opakovane judikoval, že v prostredí slobodnej súťaže politických síl je potrebné rátať aj s tým, že sa viaceré politické subjekty zjednotia na spoločnom kandidátovi vo voľbách, napr. pre účely kumulovania svojej politickej sily proti zjavne silnejšiemu politickému protivníkovi. Samotné zloženie miestnej volebnej komisie odráža potom spektrum politických strán zúčastnených na slobodnej súťaži politických síl v príslušných voľbách, a preto je odrazom rozloženia politických síl v danom volebnom obvode (PL. ÚS 54/2014). Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že sťažovateľ nenamieta nezákonnosť kreácie miestnej volebnej komisie ani nepoukázal na žiadnu skutočnosť, ktorá by odôvodňovala z obsahu jeho argumentácie zjavnú obavu z nezákonného vykonávania právomocí miestnej volebnej komisie. Ústavný súd uvádza, že skutočnosť, že politické strany podporujúce sťažovateľa do funkcie starostu obce nedelegovali žiadneho kandidáta do volebnej komisie, sama osebe nemôže zapríčiniť nezákonnosť volieb. Uvedené rovnako nemôže zapríčiniť ani fakt, že určité politické subjekty</p>

sa v rámci politickej súťaže spojili pre účely presadenia spoločného kandidáta, čo sa následne prejavilo aj v samotnom zložení miestnej volebnej komisie. Na margo daného ústavný súd pripomína, že dohľad na zákonnosťou volieb bol v obci zabezpečený prítomnosťou viacerých nezávislých pozorovateľov.

Ústavný súd sa rovnako nemôže stotožniť s argumentom, že by členka volebnej komisie inštruktážou „Zakrúžkujte starostu a 7 poslancov.“ mala akokoľvek navádzať na volenie konkrétneho kandidáta, keďže slovo „starosta“ je označením funkcie. Ústavný súd v tejto súvislosti zastáva názor, že obsahom predmetnej inštruktáže malo byť vyjadrenie výlučne numerického počtu kandidátov na poslancov obecného zastupiteľstva a starostu obce. Keďže členka volebnej komisie nešpecifikovala, ktorého kandidáta majú voliči voliť (napr. menom, resp. číslom uvedeným na kandidátnej listine), k označenému ovplyvňovaniu výsledkov volieb tak nemohlo dôjsť.

Nosná argumentácia volebnej sťažnosti sťažovateľa však spočíva v tom, že po sčítaní odovzdaných hlasov nastala nezrovnalosť v počte odovzdaných obálok a počte hlasovacích lístkov, keďže počet odovzdaných platných hlasovacích lístkov bol o 2 väčší ako počet odovzdaných obálok. Podľa názoru sťažovateľa a čestných vyhlásení pozorovateľov mali byť niektorým voličom vydané 2 hlasovacie lístky na funkciu starostu obce. Uvedené tvrdenie však sťažovateľ ani pozorovatelia bližšie nešpecifikovali ani neoznačili konkrétnych voličov, ktorým by takto malo byť odovzdaných viac hlasovacích lístkov na funkciu starostu obce.

Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že len hrubé alebo závažné porušenie alebo opätovné porušovanie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb môže byť príčinou na uplatnenie právomoci ústavného súdu, ktorá mu umožňuje rozhodnúť podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Namietané protiústavné alebo nezákonné konanie musí mať priamy vplyv na dosiahnutý výsledok volieb. Túto skutočnosť musí sťažovateľ nielen namietat, ale aj doložiť exaktnými dôkazmi. Nestačí samotné označenie dôkazov (PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 5/03 a PL. ÚS 35/03). Súčasťou zákonných náležitostí sťažnosti sú totiž aj dôvody, pre ktoré sa voľby napádajú a s označením dôkazov [§ 60 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde]. Vzhľadom na význam volieb v demokratickej spoločnosti a z neho vyplývajúcu prezumpciu ich ústavnosti a zákonnosti je na sťažovateľovi, aby v záujme prijatia jeho sťažnosti ústavným súdom na ďalšie konanie kvalifikovaným spôsobom označil také dôkazy, ktoré vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nasvedčujú, že jeho tvrdenia o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb sú reálne možné, prípadne pravdepodobné, a zároveň sú spôsobilé preukázať porušenie zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odôvodňujúce záver o inom legitímnom výsledku volieb. V tejto súvislosti ústavný súd podotýka, že jeho funkcia v rámci prieskumu ústavnosti a zákonnosti volieb nemôže byť vykladaná tak extenzívne, že by v konečnom dôsledku jeho činnosť mala nahradzovať, prípadne dopĺňovať činnosť na to povolaných volebných či iných orgánov, a to dokonca v tom smere, že iba na základe špekulatívne formulovaných námietok bude ústavný súd podrobne rekonštruovať celý volebný proces.

Ústavný súd už v minulosti opakovane judikoval, že svoju právomoc zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné uplatní len vtedy, ak k porušeniu zákona dôjde spôsobom hrubo alebo závažne ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti, prípadne ak dôjde k opätovnému porušeniu zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (napr. PL. ÚS 17/94). Hrubé, závažné alebo viacnásobné porušenie práv občanov priznaných zákonom alebo ústavou zakladá právomoc ústavného súdu zrušiť napadnutý výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné, pretože namietnuté porušenie práva mohlo ovplyvniť priebeh a výsledok volieb (PL. ÚS 18/99).

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť, že rozdiel medzi počtom

	<p>platných hlasov odovzdaných v prospech zvoleného starostu (611) a počtom platných hlasov odovzdaných v prospech sťažovateľa (586) je 25. Ak by sa aj vychádzalo z tvrdení sťažovateľa, podľa ktorých zvolený starosta získal od niektorých voličov viac hlasov (mohlo však ísť o maximálne 2 hlasy, keďže po spočítaní bolo odovzdaných o 2 viac platných hlasovacích lístkov ako obálok), nemožno túto okolnosť vyhodnotiť ako takú, ktorá by bola preukázateľne spôsobilá privodiť iný výsledok volieb, teda konkrétne zvolenie sťažovateľa za starostu obce. Sťažovateľ totiž vychádza z hypotézy, že títo voliči volili zvoleného starostu. Danú hypotézu však nie je možné reálne preukázať vzhľadom na skutočnosť, že voľby sú tajné.</p> <p>V súvislosti s ostatnými námietkami sťažovateľa špecifikovanými v bode I tohto uznesenia ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľ v namietanom rozsahu týchto tvrdení dostatočným spôsobom neoznačil a ani ústavnému súdu nepredložil kvalifikované dôkazy spôsobilé preukázať skutočnosti, ktoré by mohli mať priamy vplyv na zverejnený výsledok označených volieb.</p> <p>Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú, pretože sťažovateľ neponúkol relevantné dôkazy a nepoukázal na také porušenia zákonnosti a ústavnosti volieb, ktoré by boli v príčinnej súvislosti s namietaným výsledkom napadnutých volieb.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Sťažnosť odmieta ako zjavne neopodstatnenú.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov	PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 5/03 a PL. ÚS 35/03 PL. ÚS 18/99
súvisiace právne predpisy	zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov
klúčové slová	volebné právo-tajnosť voľby-voľby do orgánov obcí a miest voľby-hlasovacie lístky volebná komisia-okrsková

spisová značka	PL. ÚS 44/2018
populárny názov	ovplyvňovanie volieb
sudca spravodajca	Marianna Mochnáčová
druh konania	konanie vo volebných veciach - do orgánov miestnej samosprávy
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	05.12.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Namietané protiústavné alebo nezákonné konanie musí mať priamy vplyv na dosiahnutý výsledok volieb. Túto skutočnosť musí sťažovateľ nielen namietat, ale aj doložiť exaktnými dôkazmi. Nestačí samotné označenie dôkazov. Súčasťou zákonných náležitostí sťažnosti sú totiž aj dôvody, pre ktoré sa voľby napádajú, s označením dôkazov [§ 60 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde]. Vzhľadom na význam volieb v demokratickej spoločnosti a z neho vyplývajúcu prezumpciu ich ústavnosti a zákonnosti je na sťažovateľovi, aby v záujme prijatia jeho sťažnosti ústavným súdom na ďalšie konanie (pri predbežnom prerokovaní) kvalifikovaným spôsobom označil také dôkazy, ktoré vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nasvedčujú, že jeho tvrdenia o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb sú reálne možné, prípadne pravdepodobné, a zároveň sú spôsobilé preukázať porušenie zákona o voľbách, resp. zákona o volebnej

	<p>kampani odôvodňujúce záver o inom legitímnom výsledku volieb.</p> <p>V konaní o volebných veciach sa neuplatňuje vyhľadávacia zásada, ktorá je jednou z vedúcich zásad trestného konania (PL. ÚS 52/2011). Ústavný súd už judikoval, že v konaní vo volebných veciach nie je „vyšetrovacím orgánom“, ktorý zisťuje (môže existovať) skutkový stav metódami a spôsobmi charakteristickými pre prácu orgánov činných v trestnom konaní. Jeho úlohou je predovšetkým zvážiť hodnovernosť a preukázateľnosť tvrdení sťažovateľa v kontexte s ďalšími konkrétnymi okolnosťami posudzovanej veci a na tom základe rozhodnúť, či vykoná vo veci ďalšie dokazovanie, alebo vyvodí v predmetnej veci právne závery len na základe tvrdení predložených účastníkmi konania.</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľ volebnou sťažnosťou napáda neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu v obci Rišňovce, ktoré sa konali 10. novembra 2018.</p> <p>Sťažovateľ, ktorý bol neúspešným kandidátom na starostu obce, vo svojej sťažnosti namietal: - intenzívnu a masívnu negatívnu kampaň proti jeho osobe vedenú konkrétnymi obyvateľmi obce Rišňovce prebiehajúcu od roku 2016 založenú na ohováraní, podávaní účelových trestných oznámení, obťažovaní, roznášaní letákov, šírení klamstiev a opakovanom fyzickom napádaní sťažovateľa, ktoré mali za následok významné ovplyvnenie volebného výsledku v jeho neprospech,</p> <ul style="list-style-type: none"> - že nemôže vylúčiť, že voličom v obci Rišňovce bola sľubovaná finančná alebo iná nemajetková odmena za to, že budú voliť protikandidátov sťažovateľa, - možnú manipuláciu zo strany členky volebnej okrskovej komisie, ktorá uvádzala na sociálnej sieti informácie v prospech protikandidáta, ktorého údajne podporovala aj v deň volieb, - že bol označovaný za autora pamfletov a letákov s obsahom zameraným proti kandidátovi bezprostredne pred komunálnymi voľbami. <p>Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ v sťažnosti namietal predovšetkým porušenie princípu slobodnej súťaže politických síl dlhé obdobie pred konaním volieb starostu, ako aj v rámci štádia predvolebnej kampane.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Základným interpretačným pravidlom pre zákony, ktoré bližšie upravujú výkon politických práv, je čl. 31 ústavy, podľa ktorého zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a použitie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Citované ustanovenie ústavy má priamu spojitosť so všetkými politickými právami vyjadrenými v ústave a svojou povahou ovplyvňuje formovanie politických síl v demokratickej spoločnosti. Slobodná súťaž politických síl nachádza svoje vyjadrenie predovšetkým vo voľbách a je základným predpokladom a podmienkou fungovania demokratického štátu (m. m. PL. ÚS 19/98, PL. ÚS 82/07).</p> <p>Podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže a) vyhlásiť voľby za neplatné, b) zrušiť napadnutý výsledok volieb, c) zrušiť rozhodnutie volebnej komisie a vyhlásiť za zvoleného toho, kto bol riadne zvolený, d) sťažnosť zamietnuť. Právomoc zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde uplatní ústavný súd v súlade so svojou stabilizovanou judikatúrou len vtedy, ak k porušeniu volebného zákona dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia ústavného súdu sa vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (napr. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 50/99).</p>

Nie každé porušenie volebného zákona teda vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta. Ústavný súd každý prípad posudzuje materiálne, prihliada pritom tak na účel a zmysel volebného zákona, ako aj na princípy volebného práva uznávané spoločenstvom demokratických štátov. Neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta alebo ich zrušenie môže spôsobiť len také závažné porušenie volebného zákona, ktoré už spochybňuje výsledky volieb a ktoré odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov.

Vo všeobecnosti platí, že na to, aby ústavný súd vyhovel volebnej sťažnosti, musia byť splnené tri základné predpoklady: a) zistenie protizákonnosti volieb, t. j. porušenie zákonov upravujúcich organizáciu a priebeh volieb, b) príčinná súvislosť medzi zistenou protizákonnosťou volieb a sťažovateľom namietanou neplatnosťou volieb, resp. voľby kandidáta, a c) intenzita protizákonnosti volieb, ktorá už spochybňuje výsledky volieb a ktorá odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú (boli) prejavom skutočnej vôle voličov (m. m. PL. ÚS 73/07). Dôležitým komponentom volebného súdnictva je teda zisťovanie intenzity volebných nedostatkov z hľadiska ich vplyvu na rozhodovanie voličov a najmä na výsledok volieb.

Súčasťou zákonom predpísaných náležitostí volebnej sťažnosti sú aj dôvody, pre ktoré sa voľby napádajú, s označením dôkazov [§ 60 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde]. Vo vzťahu k voľbám, ktorých výsledok už bol uverejnený v zmysle príslušných ustanovení volebného zákona (v tomto prípade podľa § 45 zákona o voľbách), platí prezumpcia ich ústavnosti a zákonnosti, ktorá platí dovtedy, kým ústavný súd o voľbách napadnutých volebnou sťažnosťou v zmysle § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodne inak, ako odmietnutím, resp. zamietnutím volebnej sťažnosti. Preto je na sťažovateľovi, aby v záujme prijatia sťažnosti na ďalšie konanie (pri predbežnom prerokovaní) kvalifikovaným spôsobom označil také dôkazy, ktoré vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nasvedčujú, že jeho tvrdenia o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb sú reálne, prípadne aspoň vysoko pravdepodobné, a zároveň sú spôsobilé preukázať také intenzívne porušenie zákona o voľbách, ktoré by odôvodňovalo záver o inom legitímnom výsledku volieb, ako bol uverejnený (m. m. PL. ÚS 3/2010).

Vychádzajúc z uvedených zásad a kritérií ústavný súd pri predbežnom prerokovaní posudzoval, (i) či sťažovateľom uvedené nosné dôvody sťažnosti sú aspoň v nevyhnutne rozumnej miere doložené, resp. (ii) či jednotlivé tvrdenia (námietky) sťažovateľa uvedené vo volebnej sťažnosti v prípade ich preukázania mohli či už jednotlivito alebo spoločne vytvoriť reálne predpoklady na uplatnenie právomoci ústavného súdu podľa § 63 ods. 1 písm. a) a c) zákona o ústavnom súde, t. j. vyhlásiť voľby starostu za neplatné, resp. zrušiť rozhodnutie volebnej komisie. Inými slovami, ústavný súd v tejto fáze konania posudzoval, či neexistujú dôvody na odmietnutie sťažnosti, napr. z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. Najpodstatnejšia časť argumentácie sťažovateľa sa týkala tvrdeného ovplyvnenia výsledku volieb dlhodobou negatívnou kritikou sťažovateľa a masívnou antikampaňou v rámci politického boja pred voľbami starostu koordinovanou a organizovanou konkrétnymi obyvateľmi obce Rišňovce.

V súvislosti s touto argumentáciou sťažovateľa ústavný súd pripomína svoju judikatúru, v ktorej už vyslovil, že účelom predvolebnej kampane je viesť diskusiu o veciach verejných v súvislosti s programom politických strán alebo jednotlivých kandidátov uchádzajúcich sa vo voľbách o priazeň voličov, v rámci ktorej možno prirodzene očakávať konfrontačný spôsob argumentácie usilujúci sa o zdôraznenie „vlastných predností“ a poukázanie na „slabiny alebo nedostatky“ volebného rivala. Je vecou každého subjektu zúčastňujúceho sa volieb (či už jednotlivého kandidáta, alebo politickej strany), aby v rámci svojho priestoru, ktorý mu predvolebná kampaň poskytuje, ponúkol voličovi adekvátnu odpoveď na argumentáciu súpera, pokiaľ ju považuje za skreslenú, zavádzajúcu alebo nesprávnu. Kandidát zúčastňujúci sa volieb si musí byť zároveň vedomý,

že v priebehu predvolebného boja v rámci predvolebnej kampane bude vo zvýšenej miere vystavený pozornosti verejnosti, pokiaľ ide o prejavy sympatií svojich priaznivcov, ale aj pokiaľ ide o kritiku zo strany oponentov (m. m. uznesenie sp. zn. PL. ÚS 105/07 z 27. júna 2007).

Vo vzťahu k možnosti ovplyvnenia voličov vo voľbách v súvislosti s volebnou kampanou ústavný súd už v judikatúre taktiež uviedol, že pri posudzovaní volebných vád je potrebné nepodceňovať voliča. Len intenzívnejší tlak na voliča spôsobilý ovplyvniť tvorbu jeho slobodnej vôle je volebnou vadou, ktorej dôsledkom môže byť zrušenie výsledku volieb (PL. ÚS 118/07). Sloboda volieb totiž znamená slobodu rozhodovania každého jednotlivého voliča (PL. ÚS 87/2011).

Voľby sú vecou všeobecného (nie súkromného) záujmu, z čoho vyplýva povinnosť ich uskutočnenia inter alia slobodnou voľbou na základe rovného volebného práva, pričom prístup k verejným funkciám majú mať občania za rovnakých podmienok (čl. 30 ods. 1, 3 a 4 ústavy). Posudzovanie iba férovosti volebnej kampane podľa doterajšej rozhodovacej praxe ústavného súdu nemalo spravidla dosah na vyhlásenie volieb za neplatné, resp. na ich zrušenie. Je vecou slobodnej súťaže a občanov, aby sami a slobodne vyvodzovali dôsledky, hoci aj z neférovovo vedenej volebnej kampane. Aj podľa názoru ústavného súdu je potrebné princíp slobodných volieb radiť na rovnakú úroveň s princípmi všeobecnosti, rovnosti a priamosti volieb s tajným hlasovaním. Zároveň ale platí, že bez uplatnenia tohto princípu aj to najdokonalejšie uplatnenie ostatných princípov stráca svoj zmysel. Sloboda volieb znamená aj slobodu rozhodovania každého voliča. Táto sloboda je zachovaná aj v prípade, ak je volič konfrontovaný s negatívnou, klamlivou, resp. ostro vedenou volebnou kampanou. Len celkom výnimočne, a aj to pri dodržaní ďalších predpokladov, ústavný súd zasiahol do výsledku volieb kvôli neférovovo vedenej volebnej kampani, resp. dozvukom kampane v rámci volebného moratória, keďže účelom volieb je nepochybne aj objektívne zistenie vôle voličov týkajúcej sa správy verejných vecí. Rozhodovanie v každej volebnej veci je preto celkom individuálne a vždy záleží na posúdení okolností konkrétneho prípadu.

Z konštantnej judikatúry ústavného súdu (napr. PL. ÚS 36/2011) tiež vyplýva, že sťažovateľom namietané protiústavné alebo nezákonné konanie musí mať priamy vplyv na dosiahnutý výsledok volieb. Túto skutočnosť musí sťažovateľ nielen namietat, ale aj doložiť exaktnými dôkazmi. Nestačí samotné označenie dôkazov (PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 5/03 a PL. ÚS 35/03, PL. ÚS 3/2010). Súčasťou zákonných náležitostí sťažnosti sú totiž aj dôvody, pre ktoré sa voľby napádajú, s označením dôkazov [§ 60 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde]. Vzhľadom na význam volieb v demokratickej spoločnosti a z neho vyplývajúcu prezumpciu ich ústavnosti a zákonnosti je na sťažovateľovi, aby v záujme prijatia jeho sťažnosti ústavným súdom na ďalšie konanie (pri predbežnom prerokovaní) kvalifikovaným spôsobom označil také dôkazy, ktoré vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nasvedčujú, že jeho tvrdenia o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb sú reálne možné, prípadne pravdepodobné, a zároveň sú spôsobilé preukázať porušenie zákona o voľbách, resp. zákona o volebnej kampani odôvodňujúce záver o inom legitímnom výsledku volieb.

V tejto súvislosti ústavný súd dodáva, že funkcia ústavného súdu v rámci prieskumu ústavnosti a zákonnosti volieb nemôže byť vykladaná tak extenzívne, že by v konečnom dôsledku jeho činnosť mala nahradzovať, prípadne dopĺňovať činnosť na to povolaných volebných či iných orgánov, a to dokonca v tom smere, že iba na základe špekulatívne formulovaných námietok bude ústavný súd podrobne rekonštruovať celý volebný proces (PL. ÚS 3/2010).

Ústavný súd poukazuje taktiež na svoju judikatúru, z ktorej vyplýva, že v konaní o volebných veciach sa neuplatňuje vyhládavacia zásada, ktorá je jednou z vedúcich zásad trestného konania (PL. ÚS 52/2011). Ústavný súd už judikoval, že v konaní vo volebných veciach nie je „vyšetrovacím orgánom“, ktorý zisťuje

(môže zisťovať) skutkový stav metódami a spôsobmi charakteristickými pre prácu orgánov činných v trestnom konaní. Jeho úlohou je predovšetkým zväziť hodnovernosť a preukázateľnosť tvrdení sťažovateľky v kontexte s ďalšími konkrétnymi okolnosťami posudzovanej veci a na tom základe rozhodnúť, či vykoná vo veci ďalšie dokazovanie, alebo vyvodí v predmetnej veci právne závery len na základe tvrdení predložených účastníkmi konania (PL. ÚS 66/2011).

K uvedeným záverom ústavný súd dodáva, že prezumpcia ústavnosti a zákonnosti volieb vyžaduje od ústavného súdu okrem iného tiež rozumnú zdržanlivosť, ktorej dôvodnosť v danej veci vzhľadom na kvalitu a rozsah sťažovateľových tvrdení môže vyplývať napríklad aj z frustrácie sťažovateľa, ktorý po šiestich funkčných obdobiach a dosiahnutých pozitívnych výsledkoch pri rozvoji a zveľadovaní obce Rišňovce nebol v aktuálnych voľbách starostu opätovne zvolený. Pokiaľ sťažovateľ namieta osočovanie, ohováranie, šírenie klamstiev, obťažovanie, šikanovanie či fyzické napádanie konkrétnymi osobami, ústavný súd konštatuje, že na preskúmanie uvedených tvrdení, ktoré nepodložil žiadnymi dôkazmi, je daná právomoc príslušných orgánov činných v trestnom konaní, aby tieto tvrdenia preverili a na tomto základe prípadne vyvodili z nich právnu zodpovednosť v rámci svojej pôsobnosti. Ako uvádza sám sťažovateľ, útoky proti jeho osobe prebiehali od roku 2016, teda neboli výslovne súčasťou volebnej kampane, ale mali dlhotrvajúci a stupňujúci sa charakter, čo ešte viac umocňuje názor ústavného súdu, že kvalifikovanie tohto konania, ktoré môže napĺňať niektorú zo skutkových podstát formulovaných v Trestnom zákone, patrí do právomoci orgánov činných v trestnom konaní, resp. súdov. Právomoc ústavného súdu v danej veci nie je kreovaná.

Sťažovateľ ďalej argumentoval, že pravdepodobne došlo ku kupovaniu hlasov voličov a k nožnej manipulácii zo strany členky okrskovej volebnej komisie počas volieb. Tieto tvrdenia uvádzané v sťažnosti majú len všeobecnú hypotetickú povahu. Zo žiadnych sťažovateľom predložených dôkazov nevyplýva hodnoverné preukázanie namietaných skutočností, sám sťažovateľ v sťažnosti opakovanne používa pojmy ako „možná manipulácia“, „nemôže vylúčiť“, „mohla byť“, pre ktoré je charakteristická iba potenciálnosť či možnosť, že došlo k porušeniu zákona o voľbách, ale chýba im akýkoľvek reálny základ.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu len nepodložené domnienky o nezákonnosti a neústavnosti volieb nepostačujú na rozhodnutie ústavného súdu, ktorým by boli vyhlásené voľby za neplatné, resp. by bol zrušený ich výsledok. Z uvedeného teda vyplýva, že sťažovateľ nepredložil ústavnému súdu relevantné dôkazy o tom, že priebeh volieb starostu bol protiústavný, resp. nezákonný. V rovnakej dôkaznej situácii sa nachádza aj sťažovateľom namietané podávanie účelových trestných oznámení, ktorými malo byť dosiahnuté jeho odsúdenie, a tým aj strata pasívneho volebného práva. Sťažovateľ v tejto súvislosti neoznačil ani nepredložil žiadne dôkazy. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa o vedení neférovej volebnej kampane spočívajúcej v rozširovaní informácií počas predvolebnej kampane prostredníctvom letákov, súčasťou ktorých bolo vyhlásenie okresného predsedu strany SMER – sociálna demokracia o vylúčení sťažovateľa zo strany, ako aj výpoveď nájomnej zmluvy podpísaná sťažovateľom a adresovaná lekárnicike, ústavný súd konštatuje, že tieto tvrdenia sťažovateľa posudzoval do istej miery zdržanlivo zohľadňujúc najmä okolnosť, že volebný leták alebo iná písomnosť obsahujúca informáciu (sťažovateľ pravdivosť týchto informácií nepoprel), s ktorou sú voliči počas predvolebnej kampane konfrontovaní v obci, ktorá má 1 724 oprávnených voličov a v ktorej sa väčšina obyvateľov osobne navzájom pozná, spravidla nie je spôsobilá bezprostredne a priamo ovplyvniť rozhodovanie voličov. Férovosť použitých prostriedkov vedenia volebnej kampane nie je podľa názoru ústavného súdu možné posudzovať z hľadiska všeobecnej morálky, pretože ide o prostriedky aplikované v špecifickom období, teda počas volebnej kampane, ktorej jediným cieľom je boj o hlasy voličov.

	<p>Ústavný súd už len pre úplnosť vo vzťahu k námietke porušovania volebného moratória konkrétnymi obyvateľmi obce Rišňovce, ktorí podľa sťažovateľa prostredníctvom verejne dostupnej facebookovej stránky obce Rišňovce uverejňovali nepravdivé a účelové skutkové tvrdenia, ktorými sťažovateľa osočovali a urážali, poukazuje na právne názory vyslovené v iných svojich rozhodnutiach, podľa ktorých z povahy sociálnej siete Facebook ako rozsiahleho komunikačného webového systému, ktorý je primárne prostriedkom sociálnej komunikácie, a nie prostriedkom pravidelného informovania verejnosti, vyplýva, že túto sociálnu sieť nemožno považovať za hromadný informačný prostriedok, na ktorý by sa vzťahoval zákaz ustanovený v § 30 ods. 11 zákona o voľbách do orgánov samosprávy obcí (napr. PL. ÚS 25/2015). S uvedenými názormi sa ústavný súd stotožňuje aj v danej veci.</p> <p>Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľom tvrdené nosné dôvody jeho volebnej sťažnosti neobstoja, a preto ústavný súd nepovažoval za účelné, aby sťažnosť sťažovateľa prijal na ďalšie konanie a vykonal sťažovateľom navrhovaný výsluch svedkov, ktorí mali potvrdiť, že posledné dva týždne pred voľbami starostu bol sťažovateľ atakovaný množstvom telefonátov vyvolaných ním nezverejnenými inzerátmi na internetovom portáli www.bazos.sk.</p> <p>Uvedené závery sú v príčinnej súvislosti aj so zisteným volebným výsledkom, keď rozdiel v počte hlasov zvoleného kandidáta na starostu obce a sťažovateľa je 448 hlasov, čo predstavuje výrazný rozdiel platných hlasov (1198) odovzdaných vo voľbách starostu obce.</p> <p>Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ nepredložil také relevantné dôkazy a ani nepoukázal na také porušenia ústavy alebo zákona o volebnej kampani, ktoré by boli v príčinnej súvislosti s tvrdenou neplatnosťou napadnutých volieb. Sťažovateľom namietané konanie nemožno považovať za také porušenie zákona, ktoré by mohlo mať za následok ovplyvnenie výsledkov volieb, resp. záver o inom volebnom výsledku. Ústavný súd na základe uvedeného posúdil sťažnosť a sťažovateľom namietané nedostatky ako nespôsobilé na konštatovanie toho, že došlo k takému zásahu do slobodnej súťaže politických síl, ktorý by mal za následok nezákonnosť a neústavnosť napadnutých volieb.</p> <p>Na základe uvedeného preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľa po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Sťažnosť odmieta ako zjavne neopodstatnenú.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEK a iných súdov</p>	<p>PL. ÚS 105/07 PL. ÚS 118/07 PL. ÚS 36/2011 PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 5/03 a PL. ÚS 35/03, PL. ÚS 3/2010 PL. ÚS 52/2011</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov</p>
<p>klúčové slová</p>	<p>voľby-slobodná súťaž politických síl voľby-voľby do orgánov obcí a miest voľby-volebná kampaň</p>

spisová značka	PL. ÚS 55/2018
populárny názov	dodatočné podpísanie prevzatia hlasovacích lístkov
sudca spravodajca	Miroslav Duriš
druh konania	konanie vo volebných veciach - do orgánov miestnej samosprávy
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	05.12.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv analytická právna veta	zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov V prípade preukázania tej skutočnosti, že volebná komisia až dodatočne zabezpečila podpísanie prevzatia hlasovacích lístkov a obálok u určitej skupiny voličov, ktorí sa, ako to vyplýva z obsahu sťažnosti, reálne zúčastnili na voľbách, preukázanie porušenia zákona o podmienkach výkonu volebného práva síce možno označiť za volebnú vadu, avšak podľa názoru ústavného súdu táto vada sama osebe v danom prípade nie je spôsobilá vyvolať dôvodnú pochybnosť o tom, že výsledok volieb mohol byť ovplyvnený týmto porušením zákona o podmienkach výkonu volebného práva.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Hriadky konaných 10. novembra 2018. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ kandidoval na funkciu starostu obce Hriadky vo voľbách, v ktorých získal 134 z 280 odovzdaných platných hlasov zúčastnených voličov. Sťažnosť sťažovateľa smeruje proti kandidátovi, ktorý získal vo voľbách 140 hlasov a bol zvolený za starostu obce Hriadky. Medzi sťažovateľom a víťazným kandidátom bol teda rozdiel v počte šiestich hlasov.</p> <p>Sťažovateľ považuje voľby starostu obce Hriadky za neplatné, pretože podľa jeho názoru boli voľby neústavné a nezákonné, pričom svoje tvrdenia opiera o tieto právne relevantné dôvody:</p> <ul style="list-style-type: none"> - volebná komisia vydala minimálne päťdesiatim voličom hlasovacie lístky a obálky bez toho, aby títo voliči prevzatie hlasovacích lístkov a obálok potvrdili vlastnoručným podpisom v zozname voličov, a až dodatočne na pokyn predsedníčky miestnej volebnej komisie v Hriadkach volebná komisia u týchto voličov zabezpečila podpísanie prevzatia hlasovacích lístkov a obálok, a to priamo podpisom týchto voličov v zozname voličov alebo podpisom rodinných príslušníkov týchto voličov v zozname voličov; - volebná komisia nevykonala všetky povinnosti, ktoré jej ukladá § 39 ods. 1 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o podmienkach výkonu volebného práva“) a ktoré pre ňu vyplývajú z „Pokynu na úschovu hlasovacích lístkov a iných volebných dokumentov z volieb do orgánov samosprávy obcí v roku 2018, vydaným Ministerstvom vnútra SR pod číslom: SVS-OVR-2018/024905 dňa 15.08.2018“ (ďalej aj „pokyn“).
z odôvodnenia	Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z internetovej stránky Štatistického úradu Slovenskej republiky <<http://www.volbysr.sk/sk/data02.html>> ústavný súd zistil, že v obci Hriadky bolo pre voľby do orgánov samosprávy obce konané 10. novembra 2018 zapísaných 374 voličov, pričom na hlasovanie bolo vydaných a odovzdaných 280 volebných obálok. To znamená, že volieb sa zúčastnilo 280 z 374 oprávnených voličov. Platných hlasovacích lístkov pre voľby starostu bolo odovzdaných 274, teda 6 hlasovacích lístkov bolo vyhodnotených ako neplatných. Z 274 platných hlasov získal sťažovateľ 134 (48,90 %) a jeho protikandidát 140 (51,09 %).

Z už uvedeného vyplýva, že sťažovateľ je aktívne legitimovanou osobou na podanie sťažnosti, v ktorej namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Hriadky, ako kandidát, ktorý vo voľbách získal hlas od viac ako 10 % voličov v súlade s dikciou § 59 ods. 1 zákona o ústavnom súde, a že osoba, proti ktorej sťažnosť smeruje, je pasívne legitimovanou osobou v súlade so znením § 61 zákona o ústavnom súde. Sťažnosť bola podaná v zákonnej lehote 10-tich dní odo dňa oznámenia výsledku volieb podľa § 60 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Predmetom konania ústavného súdu bolo preskúmanie dôvodnosti námietok sťažovateľa, ktorými spochybňuje ústavnosť a zákonnosť volieb starostu obce Hriadky konaných 10. novembra 2018, a to z hľadiska ich možného reálneho vplyvu na výsledok napádaných volieb.

Právomoc zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde uplatní ústavný súd v súlade so svojou stabilizovanou judikatúrou len vtedy, ak k porušeniu zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“) dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia ústavného súdu sa vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (napr. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 50/99). Nie každé porušenie volebného zákona teda vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta. Ústavný súd každý prípad posudzuje materiálne, prihliada pritom na účel a zmysel volebného zákona, ako aj na princípy volebného práva uznávané spoločenstvom demokratických štátov. Neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta môže spôsobiť len také závažné porušenie volebného zákona, ktoré už spochybňuje výsledky volieb a ktoré odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov.

Vo všeobecnosti platí, že k tomu, aby ústavný súd vyhovel volebnej sťažnosti, musia byť splnené tri základné predpoklady: a) zistenie protizákonnosti volieb, t. j. porušenie zákonov upravujúcich organizáciu a priebeh volieb, b) príčinná súvislosť medzi zistenou protizákonnosťou volieb a sťažovateľom namietanou neplatnosťou volieb, resp. voľby kandidáta a c) intenzita protizákonnosti volieb, ktorá už spochybňuje výsledky volieb a ktorá odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú (boli) prejavom skutočnej vôle voličov (m. m. PL. ÚS 118/07). Dôležitým komponentom volebného súdnicstva je teda zisťovanie intenzity volebných nedostatkov z hľadiska ich vplyvu na rozhodovanie voličov a najmä na výsledok volieb.

Súčasťou zákonom predpísaných náležitostí volebnej sťažnosti sú aj dôvody, pre ktoré sa voľby napádajú, s označením dôkazov [§ 60 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde]. Vo vzťahu k voľbám, ktorých výsledok už bol uverejnený v zmysle príslušných ustanovení zákona o podmienkach výkonu volebného práva (v tomto prípade podľa § 190 zákona o podmienkach výkonu volebného práva), platí prezumpcia ich ústavnosti a zákonnosti, ktorá platí dovtedy, kým ústavný súd o voľbách napadnutých volebnou sťažnosťou v zmysle § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodne inak ako zamietnutím sťažnosti. Je preto na sťažovateľovi, aby v záujme prijatia sťažnosti na ďalšie konanie (pri predbežnom prerokovaní) kvalifikovaným spôsobom označil také dôkazy, ktoré

vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nasvedčujú tomu, že jeho tvrdenia o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb sú reálne, prípadne aspoň vysoko pravdepodobné, a zároveň sú spôsobilé preukázať také intenzívne porušenie volebného zákona, ktoré by odôvodňovalo záver o inom legitímnom výsledku volieb, než bol uverejnený (m. m. PL. ÚS 3/2010).

Sťažovateľ v sťažnosti namieta, že volebná komisia vydala minimálne päťdesiatim voličom hlasovacie lístky a obálky bez toho, aby títo voliči prevzatie hlasovacích lístkov a obálok potvrdili vlastnoručným podpisom v zozname voličov, a až dodatočne na pokyn predsedníčky miestnej volebnej komisie v Hriadkach volebná komisia u týchto voličov zabezpečila podpísanie prevzatia hlasovacích lístkov a obálok, a to priamo podpisom týchto voličov v zozname voličov alebo podpisom rodinných príslušníkov týchto voličov v zozname voličov. Už popísané konanie volebnej komisie sťažovateľ považuje za konanie v rozpore so zákonom o podmienkach výkonu volebného práva, a teda vydanie hlasovacieho lístka a obálky voličovi bez bezprostredného podpisu potvrdzujúceho prevzatie predmetného hlasovacieho lístka a obálky za nezákonné, čo v konečnom dôsledku podľa názoru sťažovateľa spôsobuje rozdiel medzi počtom odovzdaných hlasovacích lístkov a počtom zákonne vydaných hlasovacích lístkov.

Podľa § 24 ods. 2 zákona o podmienkach výkonu volebného práva prevzatie hlasovacieho lístka a obálky potvrdí volič v zozname voličov vlastnoručným podpisom; ak tak urobiť nemôže alebo ak prevzatie hlasovacieho lístka a obálky odmietne podpísať, predseda okrskovej volebnej komisie poznamená túto skutočnosť v zozname voličov.

V súvislosti s porušením volebného zákona už ústavný súd judikoval (PL. ÚS 27/99), že „Osoby a inštitúcie zúčastnené na voľbách môžu jednotlivé ustanovenia zákona porušiť v rôznom rozsahu, intenzite, najmä však s rôznym dosahom. Predovšetkým reálny, faktický dosah a dopad zisteného porušenia konkrétneho ustanovenia je predmetom posúdenia, či je alebo nie je namieste postup podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Nie každé porušenie volebného zákona je v príčinnej súvislosti s následkom, ktorým je výsledok volieb navrhovateľom považovaný za skreslený. V konaní o volebnej sťažnosti sa musí preukázať uvedená príčinná súvislosť pomocou dostupných dôkazov. Konštatovať ju môže iba ústavný súd za situácie, že výsledok volieb vylučuje pravdepodobnosť iného výsledku pri zachovaní, resp. rešpektovaní konkrétne porušeného ustanovenia volebného zákona. Ak je teda nesporné, že výsledok volieb nemohol byť podstatným spôsobom ovplyvnený porušením zákona, nie je toto porušenie automaticky dôvodom na vyhlásenie volieb za neplatné.“

Zohľadňujúc konkrétne okolnosti daného prípadu, ako aj už citovanú judikatúru, ústavný súd konštatuje, že v prípade preukázania tej skutočnosti, že volebná komisia až dodatočne spôsobom uvedeným v bode 15 odôvodnenia zabezpečila podpísanie prevzatia hlasovacích lístkov a obálok u určitej skupiny voličov, ktorí sa, ako to vyplýva z obsahu sťažnosti, reálne zúčastnili na voľbách konaných 10. novembra 2018 v obci Hriadky, preukázanie porušenia zákona o podmienkach výkonu volebného práva už označeným spôsobom síce možno označiť za volebnú vadu, avšak podľa názoru ústavného súdu táto vada sama osebe v danom prípade nie je spôsobilá vyvolať dôvodnú pochybnosť o tom, že výsledok volieb mohol byť ovplyvnený týmto porušením zákona o podmienkach výkonu volebného práva. Sťažovateľ v sťažnosti v súvislosti s už označeným porušením zákona o podmienkach výkonu volebného práva neoznačil žiadnu ďalšiu skutočnosť, ktorá by svojim rozsahom, intenzitou a dosahom bola spôsobilá odôvodniť záver o inom legitímnom výsledku volieb, než bol uverejnený, a na podporu takéhoto tvrdenia v sťažnosti neuviedol žiaden dôkaz, a preto túto námietku možno podľa ústavného súdu označiť za špekulatívnu, nemajúcu žiaden právny význam.

K obdobnému záveru dospel ústavný súd aj v súvislosti s námietkou

sťažovateľa, ktorý v sťažnosti namieta, že volebná komisia nevykonala všetky povinnosti, ktoré jej ukladá § 39 ods. 1 zákona o podmienkach výkonu volebného práva a ktoré pre ňu vyplývajú z „Pokynu na úschovu hlasovacích lístkov a iných volebných dokumentov z volieb do orgánov samosprávy obcí v roku 2018, vydaným Ministerstvom vnútra SR pod číslom: SVS-OVR-2018/024905 dňa 15.08.2018“, konkrétne povinnosť uvedenú pre volebnú komisiu v bode 2.2 predmetného pokynu.

Sťažovateľ v rámci svojej argumentácie uvádza, že má vedomosť o tom, že volebná komisia nepostupovala v súlade so zákonom o podmienkach výkonu volebného práva a pokynom, keď volebné dokumenty v zmysle zákona a pokynu neodovzdala do úschovy obci Hriadky, ale nechala ich bez náležitého zabezpečenia voľne vo volebnej miestnosti, ktorá sa nachádzala v spoločenskej sále Kultúrneho domu obce Hriadky. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že predmetné volebné dokumenty boli až následne zabezpečené a uschované zapisovateľkou miestnej volebnej komisie.

Podľa § 39 ods. 1 zákona o podmienkach výkonu volebného práva volebné komisie odovzdávajú volebné dokumenty do úschovy obciam, okresným úradom, samosprávnym krajom a ministerstvu vnútra. Odovzdanie volebných dokumentov ustanovuje zákon v osobitných častiach. O odovzdaní volebných dokumentov sa vyhotoví protokol, ktorého súčasťou sú zoznamy odovzdávaných volebných dokumentov. Protokol podpíšu predsedovia príslušných volebných komisií a osoby zodpovedné za ich prevzatie.

V zmysle bodu 2.2 pokynu miestna (mestská) volebná komisia odovzdá podľa § 39 v spojení s § 169 ods. 10 písm. f) a § 188 ods. 3 zákona o podmienkach výkonu volebného práva volebné dokumenty do úschovy obci (mestu). Pred odovzdaním ich usporiada do týchto skupín...

Z uvedeného je zrejmé, že skutková konštrukcia, ktorou je sťažovateľom naznačovaná existencia možnosti zneužitia volebnej dokumentácie, resp. neoprávneného zásahu do tejto volebnej dokumentácie tretími osobami, ktorého výsledkom by bolo konanie majúce dopad, resp. vplyv na samotný výsledok volieb, nie je sama osebe schopná poskytnúť dostatočný základ pre spochybnenie volebných výsledkov. V rámci svojej argumentácie sťažovateľ síce predostrel určitú skutkovú konštrukciu spočívajúcu v existencii možnosti neoprávnenej manipulácie s volebnými dokumentmi, avšak nepredložil žiadne dôkazy, ktoré by objektívne mohli zakladať aspoň náznak dôvodného podozrenia, že k nezákonnej manipulácii s volebnou dokumentáciou v uvedenom prípade skutočne došlo. Ústavný súd podotýka, že aj samotný sťažovateľ v podanej sťažnosti uvádza, že „to, či niekto predtým do volebných materiálov zasahoval iný ako miestna volebná komisia a zapisovateľka tieto materiály zobrala, nie je možné objektívne určiť...“, a preto túto námietku možno podľa ústavného súdu označiť tiež za špekulatívnu a bez právneho významu ako prvú námietku.

Ústavný súd, berúc do úvahy všetky zistenia, konštatuje, že tvrdenia sťažovateľa, na základe ktorých namieta nezákonnosť a neústavnosť volieb starostu obce konaných 10. novembra 2018, nepredstavujú v okolnostiach daného prípadu také porušenia ústavy a volebného zákona, ktorých rozsah a intenzita by mohli podstatným spôsobom reálne ovplyvniť výsledok, teda to, kto bol v napadnutých voľbách zvolený za starostu obce Hriadky.

Z uvedených dôvodov ústavný súd dospel k záveru, že jeho skutkové zistenia v danom prípade neumožňujú vysloviť záver o hrubom alebo závažnom, prípadne opakovanom porušení volebných predpisov pri voľbách starostu obce Hriadky konaných 10. novembra 2018, pretože sťažovateľ nepreukázal také porušenie volebného zákona, ktoré by bolo v príčinnej súvislosti s namietaným výsledkom volieb. Z uvedených dôvodov ústavný súd jeho sťažnosť podľa § 25 ods. 2

	<p>zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Sťažnosť sťažovateľa odmieta ako zjavne neopodstatnenú.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	<p>PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 50/99 PL. ÚS 118/07</p> <p>PL. ÚS 3/2010</p> <p>PL. ÚS 27/99</p>
súvisiace právne predpisy	zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov
klúčové slová	<p>voľby-zisťovanie výsledkov volieb kandidát voľby-voľby do orgánov obcí a miest voľby-hlasovacie lístky obec-starosta</p>

spisová značka	PL. ÚS 56/2018
populárny názov	podmienky porušenia volebného moratória
sudca spravodajca	Miroslav Duriš
druh konania	konanie vo volebných veciach - do orgánov miestnej samosprávy
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	05.12.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Dôležitým komponentom volebného súdnictva je zisťovanie intenzity volebných nedostatkov z hľadiska ich vplyvu na rozhodovanie voličov a najmä na výsledok volieb. Nie každá neférovosť pri vedení volebnej kampane a nie každé porušenie volebného moratória musia vyvolať právne dôsledky. Vo vzťahu k rozširovaniu volebných letákov v čase moratória je dôležité, aby ústavný súd posudzoval námietky sťažovateľa s primeranou mierou zdržanlivosti, o to viac, že volebný leták v obci, ktorá má 299 oprávnených voličov, ktorí sa navzájom vo veľkej miere poznajú, spravidla sám osebe nie je spôsobilý bezprostredne a priamo ovplyvniť rozhodovanie voličov.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ ako úradujúci starosta kandidoval vo voľbách do orgánov samosprávy obce konaných 10. novembra 2018 za starostu obce Bartošova Lehôtka. Podľa volebných výsledkov bol sťažovateľ neúspešným kandidátom, pretože získal 95 hlasov, kým úspešná kandidátka získala 117 hlasov. Sťažovateľ tvrdí, že úspešná kandidátka porušila volebné moratórium podľa zákona č. 181/2014 Z. z. o volebnej kampani a o zmene a doplnení zákona č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o volebnej kampani“) a tiež čl. 30 a čl. 31 ústavy.</p> <p>Prvé porušenie spočíva podľa sťažovateľa v tom, že vo voľbách úspešná kandidátka (odporkyňa) 7. novembra 2018 tesne pred začiatkom volebného moratória ako členka návrhovej komisie viedla zasadnutie Obecného zastupiteľstva obce Bartošova Lehôtka v rovnakej budove, v ktorej bola 10. novembra 2018 volebná miestnosť. Na tomto zasadnutí mala odporkyňa podľa sťažovateľa predložiť „proti sťažovateľovi“ na schválenie uznesenia č. 52/2018, č. 57/2018 a č. 58/2018, ktorými obecné zastupiteľstvo uložilo hlavnej kontrolórke obce podať podnet na okresnej prokuratúre na konanie starostu obce Bartošova Lehôtka. Sťažovateľ tvrdí, že týmto konaním odporkyňa ako</p>

	<p>poslankyňa obecného zastupiteľstva zneužila svoje postavenie, čo malo za následok porušenie rovnosti volebného práva.</p> <p>Druhé porušenie spočíva podľa sťažovateľa v tom, že v čase volebného moratória 8. novembra 2018 odporkyňa zabezpečila doručenie letákov s názvom „Skutočnosť alebo fikcia“ do schránok občanov obce Bartošova Lehôtka s cieľom ovplyvniť voľby vo svoj prospech. Predmetný leták podľa sťažovateľa obsahoval nepravdivé skutočnosti o sťažovateľovi a bol spôsobilý ovplyvniť obyvateľov obce pri voľbách starostu obce. Ako dôkaz pripojil sťažovateľ samotný leták a 26 čestných prehlásení obyvateľov obce.</p> <p>Sťažovateľ sa domáha, aby ústavný súd vyhlásil voľby za neplatné a neústavné.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Ústavný súd podľa čl. 129 ods. 2 a čl. 131 ods. 1 ústavy v spojení s § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí pléna bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.</p> <p>Voľby sú prostriedkom pravidelného obnovovania verejnej moci občanmi a sú unikátnym zdrojom legitimacy zvolených verejných činiteľov. Voľbami sa realizuje kľúčový princíp slobodného demokratického štátu, princíp vlády na čas. Voľby sa vyznačujú tým, že sú jedinečnou udalosťou, ktorej predchádza istá spoločenská mobilizácia celoštátna aj lokálna. Z týchto dôvodov je možné súdne zasahovať do výsledku volieb len zo závažných dôvodov. Právomoc ústavného súdu zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde sa teda uplatní len vtedy, ak k porušeniu zákona dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia ústavného súdu sa však vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (napr. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 50/99).</p> <p>Voľby môžu byť v zmysle judikatúry (PL. ÚS 98/07) ústavného súdu (a tiež podľa teórie ústavného práva) spochybnené v zásade tromi spôsobmi, a to tým, že došlo k volebnej chybe (napr. nesprávne sčítanie hlasov a iné číselné omyly), k volebnému deliktu (úmyselne nesprávne sčítanie alebo iné falšovanie volieb počas ich priebehu) alebo k neprípustnému ovplyvňovaniu výsledku hlasovania (oblasť nekalej volebnej súťaže a použitých prostriedkov volebnej kampane).</p> <p>S ohľadom na uvedené možno zhrnúť, že vo všeobecnosti musia byť splnené tri predpoklady, aby bolo možné vyhovieť volebnej sťažnosti: 1. protizákonnosť, porušenie zákonov týkajúcich sa volieb, 2. vzťah medzi touto protizákonnosťou a neplatnosťou volieb alebo voľby kandidáta a 3. intenzita protizákonnosti, ktorá už spochybňuje výsledky volieb a ktorá odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov (rôznosť intenzity kampane sa už v spôsobe rozhodovania ústavného súdu prejavila napr. vo veciach sp. zn. PL. ÚS 5/03, sp. zn. PL. ÚS 118/07 a sp. zn. PL. ÚS 78/2011, v ktorých ústavný súd nepovažoval vady za také, ktoré by mohli ovplyvniť výsledok volieb, naopak, nálezom sp. zn. PL. ÚS 6/06 ústavný súd zrušil</p>

výsledok volieb, pretože spôsob vedenia kampane počas volebného moratória presiahol únosnú mieru).

V predmetnej sťažnosti sťažovateľ namietal konanie odporkyne, ktorá počas jeho neprítomnosti viedla zasadnutie obecného zastupiteľstva deň pred začiatkom volebného moratória a v nasledujúci deň už počas volebného moratória mala údajne zabezpečiť doručenie predvolebného letáku do schránok občanov obce.

Podľa § 2 ods. 1 zákona o volebnej kampani volebná kampaň na účely tohto zákona je akákoľvek činnosť politickej strany, politického hnutia, koalície politických strán a politických hnutí, kandidátov a tretích strán podľa § 8, za ktorú sa obvykle platí úhrada, smerujúca k propagácii ich činnosti, cieľov a programu na účely získania funkcie volenej podľa osobitného predpisu. Rozumie sa tým činnosť v prospech aj v neprospech subjektov podľa prvej vety.

Podľa § 2 ods. 2 zákona o volebnej kampani volebná kampaň začína dňom uverejnenia rozhodnutia o vyhlásení volieb v Zbierke zákonov Slovenskej republiky a končí 48 hodín pred dňom konania volieb.

Podľa § 14 ods. 1 zákona o volebnej kampani zverejňovať informácie o kandidujúcich politických stranách, kandidujúcich koalíciách politických strán, kandidátoch na prezidenta a kandidátoch na funkcie do orgánov územnej samosprávy v ich prospech alebo neprospech v rozhlasovom vysielaní, v televíznom vysielaní, v rámci audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, v periodických publikáciách, neperiodických publikáciách a v agentúrnom spravodajstve je 48 hodín pred začiatkom volieb a v deň konania volieb až do skončenia hlasovania zakázané.

Podľa čl. 30 ods. 3 ústavy volebné právo je všeobecné, rovné a priame a vykonáva sa tajným hlasovaním. Podmienky výkonu volebného práva ustanoví zákon.

Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

Podľa čl. 31 ústavy zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti.

Sťažovateľom namietané zneužitie postavenia odporkyne pri vedení obecného zastupiteľstva 7. novembra 2018 možno podľa ústavného súdu považovať za bežný výkon právomoci, resp. činnosť spojenú s výkonom funkcie poslankyne obecného zastupiteľstva alebo členky návrhovej komisie obecného zastupiteľstva. Výkon funkcie poslankyne obecného zastupiteľstva nie je možné bez ďalšieho stotožňovať s nezákonným a manipulujúcim konaním. Samotný obsah uznesení č. 52/2018, č. 57/2018 a č. 58/2018, na ktoré poukázal sťažovateľ, v tomto prípade nie je relevantný, pretože tieto boli prijaté obecným zastupiteľstvom, a nie samotnou odporkyňou. Taktiež skutočnosť, že predmetné zasadnutie obecného zastupiteľstva bolo v budove, v ktorej bola o niekoľko dní neskôr zriadená volebná miestnosť, nemá žiadnu príčinnú súvislosť s volebným moratóriom alebo rovnosťou volebného práva.

Rovnosť volebného práva sa všeobecne chápe nielen ako požiadavka, aby každý občan mal pri výkone volebného práva rovnaké postavenie, teda aby každému občanovi pri rozhodovaní patrilo jeden hlas a tento hlas mal rovnakú váhu voči ostatným hlasom voličov, ale tiež, aby sa každý občan mohol za rovnakých podmienok uchádzať o zvolenie a mal rovnakú šancu (PL. ÚS 19/98). Iba na základe subjektívnych pocitov v konečnom dôsledku neúspešného kandidáta nemožno bežný výkon právomoci alebo činnosť spojenú s výkonom funkcie, či

už poslankyne obecného zastupiteľstva, alebo starostu obce, považovať za spochybnenie rovnosti jeho aktívneho alebo pasívneho volebného práva.

K sťažovateľom namietanému porušeniu volebného moratória volebným letákom ústavný súd poukazuje na to, že podstatou volebného moratória (obdobie 48 hodín pred začatím volieb) je, aby kandidát neprípustnou agitáciou neovplyvňoval a nezískaval priazeň a náklonnosť voličov, ktorým by bolo marené ich slobodné rozhodovanie (napr. PL. ÚS 47/2014). Pri posudzovaní volebných nedostatkov, ku ktorým malo dôjsť počas volebnej kampane, ale nemožno podceňovať voliča. Len veľmi agresívny a ofenzívny tlak na voliča spôsobilý ovplyvniť tvorbu jeho slobodnej vôle je volebným nedostatkom, ktorého dôsledkom môže byť zrušenie výsledku volieb (m. m. PL. ÚS 118/07, PL. ÚS 78/2011, PL. ÚS 35/2014). Dôležitým komponentom volebného súdnicstva je teda zisťovanie intenzity týchto volebných nedostatkov z hľadiska ich vplyvu na rozhodovanie voličov a najmä na výsledok volieb. Nie každá neférovosť pri vedení volebnej kampane a nie každé porušenie volebného moratória musia vyvolať právne dôsledky (PL. ÚS 64/2014). Vo vzťahu k rozširovaniu volebných letákov v čase moratória je dôležité, aby ústavný súd posudzoval námietky sťažovateľa s primeranou mierou zdržanlivosti, o to viac, že volebný leták v obci, ktorá má 299 oprávnených voličov, ktorí sa navzájom vo veľkej miere poznajú, spravidla sám osebe nie je spôsobilý bezprostredne a priamo ovplyvniť rozhodovanie voličov (m. m. PL. ÚS 62/2014).

Z predmetného predvolebného letáku, ktorý priložil sťažovateľ k svojej sťažnosti, je zrejmé, že ide o zjavnú antikampaň. Aj s poukazom na už artikulovaný apel na nepodceňovanie voliča ústavný súd konštatuje, že voliči na Slovensku sú už žiaľ vo všeobecnosti zvyknutí aj na antikampaň, preto jej bez iných súvislostí nemožno pripisovať prehnaný význam pri ovplyvňovaní rozhodovania voličov. Tvrdenie, že distribúciu predvolebného letáku po obci zabezpečovala odporkyňa, je len domnienkou sťažovateľa, ktorá je implicitne podložená iba všeobecnou skutočnosťou, že leták smeroval proti sťažovateľovi. Uvedená skutočnosť ale sama osebe nemôže byť automaticky považovaná vo vzťahu k odporkyni za „usvedčujúcu“. Rovnako napriek početným čestným prehláseniam, ktoré pripojil sťažovateľ k volebnej sťažnosti, nemožno bez akýchkoľvek pochybností uzavrieť, že tieto predvolebné letáky boli distribuované až počas volebného moratória. V predmetných čestných prehláseniach (ktoré majú všetky vrátane rovnakých gramatických chýb úplne totožnú formuláciu okrem mena a podpisu, pozn.) sa síce uvádza, že konkrétny podpísaný obyvateľ našiel vo svojej poštovej schránke 8. novembra 2018 leták, ktorý tam deň predtým nebol, ale to je tiež iba nepreukázateľnou domnienkou, pretože predmetný leták mohol byť vhozený do schránok už vo večerných hodinách 7. novembra 2018. Aj ústavný súd už v minulosti konštatoval, že v tejto súvislosti nie je podstatné, kedy mal volič subjektívne možnosť oboznámiť sa s danou informáciou, ale kedy sa táto informácia objektívne dostala do zorného poľa jeho záujmu. Z hľadiska volebného moratória nie je podstatné, kedy si volič vybral zo schránky predvolebný leták (podporujúci alebo poškodzujúci povest' niektorého z kandidátov) a oboznámil sa s ním, ale podstatné je, kedy mu bol tento leták objektívne do schránky vhozený (PL. ÚS 12/2011, PL. ÚS 15/2013). Čestné prehlásenia predložené sťažovateľom preto samostatne neboli spôsobilé preukázať ani porušenie volebného moratória.

Navyše formulácia uvedená v predmetných prehláseniach, teda „... mám vedomosť, že práve tento leták ovplyvnil zmýšľanie a vôľu občanov voliť...“, neobstojí ani logicky, pretože konkrétna osoba môže osvedčiť iba svoje vlastné zmýšľanie (a vôľu voliť), a nie zmýšľanie, resp. rozhodovanie iných ľudí. Význam sťažovateľom predložených čestných prehlásení znižuje aj skutočnosť, že tieto prehlásenia na podporu volebnej sťažnosti sťažovateľa s veľkou pravdepodobnosťou neposkytli voliči zvolenej starostky, ale voliči, resp. podporovatelia sťažovateľa ako neúspešného kandidáta na starostu, a preto volebné rozhodovanie práve obyvateľov obce, ktorí podpísali zrejme niekým už dopredu pripravené čestné prehlásenie, paradoxne nemohlo byť v konečnom dôsledku bezprostredne a priamo ovplyvnené ani predmetným letákom. Z

	<p>uvedených dôvodov v tomto prípade ani nie je možné konštatovať, že predmetný leták by bol spôsobilý ovplyvniť správanie voličov, aj keby bol vhozený do schránok počas volebného moratória.</p> <p>Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že v predmetnej veci nie je možné dospieť k záveru o porušení volebného moratória v miere, ktorá by viedla k neprípustnému ovplyvňovaniu výsledku hlasovania voličov.</p> <p>Sťažovateľom uvedené skutočnosti a predložené dôkazy nemajú taký charakter, aby predstavovali dostatočné dôvody na to, aby ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie a aby následne vyhlásil voľby starostu obce Bartošova Lehôtka za neplatné, čo je pri volebných sťažnostiach dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť (porov. PL. ÚS 73/07, PL. ÚS 118/07, PL. ÚS 78/2011). Na tomto základe preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Sťažnosť odmieta ako zjavne neopodstatnenú.</p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	<p>PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 50/99 PL. ÚS 98/07</p> <p>PL. ÚS 5/03, sp. zn. PL. ÚS 118/07 a sp. zn. PL. ÚS 78/2011</p> <p>PL. ÚS 6/06</p> <p>PL. ÚS 19/98</p> <p>PL. ÚS 118/07, PL. ÚS 78/2011, PL. ÚS 35/2014</p> <p>PL. ÚS 64/2014</p> <p>PL. ÚS 62/2014</p>
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>voľby-volebné moratórium</p> <p>voľby-voľby do orgánov obcí a miest</p>

spisová značka	PL. ÚS 64/2018
populárny názov	získovanie výsledkov volieb
sudca spravodajca	Ivetta Macejková
druh konania	konanie vo volebných veciach - do orgánov miestnej samosprávy
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	12.12.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Námietky sťažovateľa, ktoré boli sťažovateľom formulované v rovine potenciálnej nesprávnej spočítania hlasov, prípadne potenciálne nesprávneho vyhodnotenia platnosti či neplatnosti hlasovacích lístkov bez uvedenia konkrétnych skutkových okolností, ktoré by uvedené závery indikovali, posudzuje ústavný súd ako zjavne neopodstatnené. Ústavný súd konštatuje, že

	<p>len nepodložené domnienky o nezákonnosti a neústavnosti volieb nepostačujú na rozhodnutie ústavného súdu, ktorým by boli vyhlásené voľby za neplatné, resp. by bol zrušený ich výsledok.</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že bol kandidátom na primátora mesta Hlohovec vo voľbách do orgánov samosprávy obcí konaných 10. novembra 2018 a podľa výsledkov volieb mal získať 2 578 platných hlasov z celkovo 7 632 platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby primátora. Zvolený primátor bol podľa výsledkov volieb úspešným kandidátom na primátora mesta Hlohovec, keďže získal 2 610 platných hlasov, teda o 32 platných hlasov viac ako sťažovateľ.</p> <p>Sťažovateľ uviedol, že napáda voľby vo volebnom obvode mesta Hlohovec a napáda zvolenie za primátora mesta Hlohovec, nakoľko sa domnieva, že v rámci konania volieb došlo k porušeniam volebného zákona (zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva) a teda voľby boli konané v rozpore s čl. 69 ods. 3 Ústavy SR a boli súčasne porušené práva sťažovateľa v zmysle čl. 30 ods. 1, 2 a 4 a čl. 31 Ústavy SR na prístup k voleným funkciám.</p> <p>Podstatou sťažnosti sťažovateľa je namietaná neústavnosť a nezákonnosť volieb primátora mesta Hlohovec, a to z dôvodu existencie pochybností o správnosti spočítania platných hlasov pre kandidátov na primátora mesta Hlohovec, ako aj posúdenia platnosti či neplatnosti odovzdaných hlasovacích lístkov, nezákonné nakladanie s volebnou dokumentáciou, účasť kandidátov na poslancov vo volebnej miestnosti počas sčítania hlasov, aktívna účasť zapisovateľky na spočítaní hlasov a vyradenie hlasovacieho lístka.</p>
z odôvodnenia	<p>Podľa judikatúry ústavného súdu len hrubé, závažné alebo opätovné porušenie zákona upravujúceho prípravu a priebeh volieb môže byť príčinou uplatnenia právomoci ústavného súdu podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pričom zistené nezákonné konanie musí mať priamy vplyv na dosiahnutý výsledok napádaných volieb. Túto skutočnosť však sťažovateľ musí nielen tvrdiť, ale musí ju aj doložiť exaktnými dôkazmi. Dôkazné bremeno znáša sťažovateľ (napr. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 5/03, PL. ÚS 35/03, PL. ÚS 3/2010).</p> <p>Voľby môžu byť v zmysle judikatúry (PL. ÚS 98/07) ústavného súdu (a tiež podľa teórie ústavného práva) spochybnené v zásade tromi spôsobmi, a to tým, že došlo k volebnej chybe (napr. nesprávne sčítanie hlasov a iné číselné omyly), k volebnému deliktu (úmyselne nesprávne sčítanie alebo iné falšovanie volieb počas ich priebehu) alebo k neprípustnému ovplyvňovaniu výsledku hlasovania (oblasť nekalej volebnej súťaže a použitých prostriedkov volebnej kampane).</p> <p>S ohľadom na uvedené možno zhrnúť, že vo všeobecnosti musia byť splnené tri predpoklady, aby bolo možné vyhovieť volebnej sťažnosti: 1. protizákonnosť, porušenie zákonov týkajúcich sa volieb, 2. vzťah medzi touto protizákonnosťou a neplatnosťou volieb alebo voľby kandidáta a 3. intenzita protizákonnosti, ktorá už spochybňuje výsledky volieb a ktorá odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov (napr. PL. ÚS 20/2015, m. m. PL. ÚS 73/07).</p> <p>Vzhľadom na význam volieb v demokratickej spoločnosti a z neho vyplývajúcu prezumpciu ich ústavnosti a zákonnosti je na sťažovateľovi, aby v záujme prijatia jeho sťažnosti ústavným súdom na ďalšie konanie (pri predbežnom prerokovaní) označil také dôkazy, ktoré vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nasvedčujú, že jeho tvrdenia o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb sú reálne možné, prípadne aspoň pravdepodobné, a súčasne že sú spôsobilé preukázať také porušenie volebného zákona, ktoré by v konečnom dôsledku odôvodňovalo prijatie záveru o inom výsledku volieb, než aký bol vyhlásený (PL. ÚS 7/2010).</p>

Vychádzajúc z uvedených zásad a kritérií ústavný súd pri predbežnom prerokovaní posudzoval, či tvrdenia sťažovateľa môžu vytvoriť reálny predpoklad uplatnenia právomoci ústavného súdu podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde, a súčasne zisťoval, či neexistujú dôvody na odmietnutie sťažnosti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

K pochybnostiam o správnosti spočítania hlasovacích lístkov a správnosti posúdenia neplatnosti hlasovacích lístkov

Sťažovateľ v podanej sťažnosti vyjadruje pochybnosti o správnom sčítaní hlasov. Poukazuje na to, že podľa oficiálnych výsledkov získal jeho protikandidát o 32 hlasov viac ako sťažovateľ, pričom však podľa predbežných výsledkov (o ktorých informoval jeho protikandidát na sociálnej sieti ako o informácii, ktorú má od pozorovateľov) mal naopak vyhrať sťažovateľ, a to s rozdielom 26 hlasov v jeho prospech. Sťažovateľ ako dôkaz predkladá ústavnému súdu fotokópie z facebookového profilu zvoleného primátora a webstránky Denníka N z 11. novembra 2018.

Sťažovateľ netvrdí, ale iba predpokladá, že mohlo dôjsť k pochybeniam pri sčítaní hlasovacích lístkov a posudzovaní ich platnosti či neplatnosti vo voľbách primátora mesta Hlohovec. V tejto súvislosti okrem poukázania na neoficiálne zistenia jeho protikandidáta zverejnené na sociálnej sieti neuvádza žiadne relevantné tvrdenia o konkrétnom nesprávnom sčítaní hlasov, konkrétnom nesprávnom posúdení platnosti hlasovacích lístkov, nepredkladá v tomto smere žiadne iné relevantné dôkazy. Podozrenie sťažovateľa je potom založené iba na domnienke o nesprávnom výsledku volieb do miestneho zastupiteľstva obce predpokladaného tretimi osobami (ktoré neoznačil), ktoré o tom mali informovať jeho protikandidáta. Ústavný súd konštatuje, že len nepodložené domnienky o nezákonnosti a neústavnosti volieb nepostačujú na rozhodnutie ústavného súdu, ktorým by boli vyhlásené voľby za neplatné, resp. by bol zrušený ich výsledok. Navyše, samotný sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že protikandidát bol o predbežných výsledkoch informovaný ešte skôr, ako vôbec došlo k podpísaniu zápisníc o priebehu a výsledku hlasovania, teda pred tým, ako boli s konečnou platnosťou prepočítané všetky hlasy a opravené prípadné pochybenia okrskových volebných komisií pri sčítaní a posudzovaní platnosti hlasovacích lístkov.

Túto námietku sťažovateľa, ktorá bola sťažovateľom formulovaná v rovine potenciálnej nesprávnosti spočítania hlasov, prípadne potenciálne nesprávneho vyhodnotenia platnosti či neplatnosti hlasovacích lístkov bez uvedenia konkrétnych skutkových okolností, ktoré by uvedené závery indikovali, posúdil ústavný súd ako zjavne neopodstatnenú.

K nezákonnému nakladaniu s volebnou dokumentáciou

Sťažovateľ v ďalšom napáda nezákonné nakladanie s volebnou dokumentáciou, ktorú preukazuje čestnými vyhláseniami predsedu 5. okrskovej volebnej komisie, predsedníčky 9. okrskovej volebnej komisie a podpredsedníčky 4. okrskovej volebnej komisie. Sťažovateľ tvrdí, že z týchto vyhlásení vyplýva, že volebná dokumentácia (opečiatkované nepoužité obálky, nepoužité lístky, volebné lístky a obálky) nebola zapečatená. Zároveň tvrdí, že následne bola volebná dokumentácia pri jej odovzdávaní zamestnankyni Mestského úradu Hlohovec ňou rozpečatená a otvorená, „a preto došlo k porušeniu ustanovenia 2.1. Pokynu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky na úschovu hlasovacích lístkov a iných volebných dokumentov do orgánov samosprávy obcí v roku 2018 a § 29 volebného zákona“.

V tejto súvislosti predseda 5. okrskovej volebnej komisie uviedol: „Obálky a lístky som mal pri sebe zapečatené a podpísané všetkými z komisie. Potom sa išlo odpečatila prenosnú urnu (podotýkam, že urnu so zapečatenými materiálmi volebnými otvárala všetkým predsedom okrskových volebných komisií) a

kontrolovala, či sú prelepené pred ňou sme prelepovali a aj odpad bol mnou zapečatený, zápisnica a zoznam voličov som dal do urny, ale ona ich už nepečatila.“

Predsedička 9. okrskovej volebnej komisie uviedla: „Spolu so zapisovateľkou sme všetky náležitosti odniesli na mestský úrad do sídla volebnej komisie. Zápisnicu sme odovzdali predsedovi volebnej komisie. Zapečatenú urnu a zapečatenú igelitku sme zanesli podľa pokynov do miestnosti, kde som ich odovzdala pracovníčke organizačného štábu pani ktorá rozpečatila igelitku s nevydanými volebnými lístkami a obálkami. Protestovala som, ale argumentovala, že inak odo mňa veci nemôže prebrať. Napokon sme rozpečatili aj urnu. Po kontrole sme ju opäť zalepili, ale už sme ju nepodpisovali.“

Podpredsedníčka 4. okrskovej volebnej komisie v súvislosti s touto námietkou sťažovateľa uviedla: „Do prenosnej urny sme vložili všetky nepoužité opečiatkované obálky, všetky nevydané volebné hlasovacie lístky ako na voľbu primátora tak i na voľbu poslancov do zastupiteľstva okrem 4 pomocných lístkov na sčítanie hlasov pre primátora a 13 pomocných lístkov na sčítanie hlasov pre poslancov. Urna sa zapečatila a všetkými prítomnými podpísala. Ďalší krok mal byť sčítanie volebnej účasti podľa zoznamu voličov. Tento akt sa v našom okrsku neudial!“ Vo vzťahu k ďalšiemu postupu a odovzdaniu volebnej dokumentácie na mestskom úrade sa nevyjadrila.

Z týchto čestných vyhlásení, ktoré sťažovateľ predložil ústavnému súdu, však nemožno vyvodiť záver, že by volebná dokumentácia nebola zo strany okrskových volebných komisií riadne zapečatená, tak ako to tvrdí sťažovateľ. Práve naopak, predseda 5. okrskovej komisie a predsedníčka 9. okrskovej komisie tvrdia, že riadne zapečatenú volebnú dokumentáciu odovzdali na mestskom úrade. Až následne bola zamestnankyňou mestského úradu, odovzdaná dokumentácia odpečatená, skontrolovaná v prítomnosti členov okrskových volebných komisií, jednotlivé časti volebnej dokumentácie vytriedené a zvlášť prelepené. Podpredsedníčka 4. okrskovej komisie uviedla, že nepoužité opečiatkované obálky a nevydané hlasovacie lístky zapečatili v prenosnej volebnej urne. K následnému nakladaniu s volebnou dokumentáciou sa nevyjadruje. Upriamuje však pozornosť na to, že vo 4. okrskovej volebnej komisii nedošlo k sčítaniu volebnej účasti podľa zoznamu voličov.

Tieto námietky sťažovateľa sa týkajú nakladania s volebnou dokumentáciou pri jej odovzdávaní do úschovy mestu, ku ktorým malo dôjsť až po zachytení volebných výsledkov do oficiálnych zápisníc jednotlivých okrskových volebných komisií, a preto nie sú spôsobilé ovplyvniť výsledok volieb bez toho, aby boli preukázané iné závažné pochybenia pri realizácii volebného procesu spôsobilé ovplyvniť výsledok volieb.

Podľa § 29 ods. 2 prvej vety volebného zákona okrsková volebná komisia sčíta obálky a porovná ich počet so záznamami v zozname voličov. Podľa tvrdenia podpredsedníčky 4. okrskovej volebnej komisie sa tento akt porovnania odovzdaných obálok so záznamami v zozname voličov neudial. V tomto prípade okrsková volebná komisia nepostupovala v súlade s § 29 ods. 2 prvou vetou volebného zákona, avšak sťažovateľ nijakým spôsobom neidentifikoval vzťah medzi touto protizákonnosťou a neplatnosťou volieb alebo voľby kandidáta. Rovnako sťažovateľ nepreukázal ani splnenie tretej podmienky, t. j. intenzitu protizákonnosti, ktorá by spochybňovala výsledky volieb a ktorá by odôvodnene vyvolávala pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd námietku nezákonného nakladania s volebnou dokumentáciou pri jej odovzdávaní do úschovy a námietku absencie kontroly počtu odovzdaných obálok so zoznamom voličov vo 4. volebnom

okrsku vyhodnotil ako zjavne neopodstatnenú.

K účasti kandidátov na poslancov vo volebnej miestnosti pri sčítavaní hlasov

Sťažovateľ ďalej namieta, že v rozpore s ustanovením § 27 volebného zákona boli pri sčítaní hlasov 6. okrskovej volebnej komisie prítomní dvaja kandidáti na poslancov za daný volebný obvod, čo preukazuje čestným vyhlásením členky 6. okrskovej volebnej komisie.

Podľa § 27 ods. 1 volebného zákona vo volebnej miestnosti majú právo byť prítomní, okrem členov okrskovej volebnej komisie, jej zapisovateľ, členov a zapisovateľov volebných komisií vyšších stupňov, členov ich odborných sumarizačných útvarov a voličov, pozorovatelia vyslaní medzinárodnými organizáciami.

Podľa § 27 ods. 2 volebného zákona zástupca nezávislého kandidáta má právo byť prítomný v priebehu volieb a sčítavania hlasov vo volebnej miestnosti. Obec je povinná vo volebnej miestnosti vyčleniť pre zástupcov podľa prvej vety a pozorovateľov vyslaných medzinárodnými organizáciami osobitný priestor. Tieto osoby možno z volebnej miestnosti vylúčiť, len ak by bol ohrozený priebeh hlasovania a sčítavania hlasov.

Podľa § 27 ods. 3 volebného zákona vo volebnej miestnosti majú právo byť prítomné aj iné osoby, ktoré prejavili záujem o pozorovanie priebehu volieb a sčítavania hlasov. Tieto osoby možno z volebnej miestnosti vylúčiť, len ak by bol ohrozený priebeh hlasovania, sčítavania hlasov alebo z dôvodu nedostatočnej kapacity volebnej miestnosti.

Ako vyplýva z citovaného § 27 ods. 3 volebného zákona, skutočnosť, že vo volebnej miestnosti boli okrem členov 6. okrskovej volebnej komisie pri sčítavaní hlasov prítomní dvaja kandidáti na poslancov v danom obvode pre voľby poslancov do mestského zastupiteľstva, nie je porušením volebného zákona. Navyše, sťažovateľ ani netvrdí, že by tieto osoby nejakým spôsobom zasahovali alebo marili proces spočítavania hlasov. V takom prípade je možné tieto osoby z miestnosti, kde sa spočítavajú hlasy, vylúčiť. Ústavný súd preto považuje túto námietku sťažovateľa za zjavne neopodstatnenú.

K účasti zapisovateľky na spočítaní hlasov

Sťažovateľ taktiež predostrel námietku účasti zapisovateľky pri spočítaní hlasov v 5. okrskovej komisii, ktorú svojim vyhlásením potvrdil aj jej predseda, keď uviedol: „Tiež priznávam, že keď nám nesedeli lístky na primátora, prepočítavala ich aj zapisovateľka okrskovej volebnej komisie.“

Podľa § 19 ods. 1 volebného zákona zapisovateľ volebnej komisie zabezpečuje organizačné a administratívne záležitosti súvisiace s prípravou a priebehom rokovania volebnej komisie a plní funkciu jej odborného poradcu. Zúčastňuje sa rokovania volebnej komisie. Pri rokovaní volebnej komisie má poradný hlas.

Podľa § 183 volebného zákona po vybratí hlasovacích lístkov z obálok okrsková volebná komisia rozdeľuje hlasovacie lístky osobitne pre voľby do obecného zastupiteľstva a osobitne pre voľby starostu obce. Potom zisťuje počet platných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov pre voľby do obecného zastupiteľstva a osobitne pre voľby starostu obce. Výsledky uvádza v zápisnici o priebehu a výsledku hlasovania vo volebnom okrsku.

Ako z citovaného § 183 volebného zákona vyplýva, zákon zveruje zisťovanie vôle voličov výlučne do právomoci členov okrskovej volebnej komisie. Zapisovateľ volebnej komisie je „technickým pracovníkom“, ktorý v zmysle §

19 ods. 1 volebného zákona zabezpečuje organizačné a administratívne záležitosti súvisiace s prípravou a priebehom rokovania volebnej komisie. Zároveň plní funkciu odborného poradcu volebnej komisie. Nie je však členom volebnej komisie, ktorý by sa mohol zúčastniť sčítania hlasov. Ústavný súd si je vedomý svojej judikatúry, na ktorú v sťažnosti odkazuje aj sám sťažovateľ (PL. ÚS 1/07 a PL. ÚS 4/2011) a v ktorej ústavný súd vyhodnotil aktívnu účasť zapisovateľky na spočítaní hlasov ako závažné porušenie volebného zákona. V tejto súvislosti je však dôležité zdôrazniť, že v uvedených prípadoch bola vada aktívnej účasti zapisovateľky na sčítaní hlasov súčasťou viacerých a závažnejších volebných vád, ktoré sa v priebehu volieb vyskytli. Ústavný súd teda v uvedených dvoch veciach, keď vyhlásil voľby za neplatné, posudzoval intenzitu porušenia volebného zákona alebo ústavy a k existencii takejto intenzity dospel na základe výskytu viacerých závažných volebných vád.

Ústavný súd však vo svojej judikatúre opakovane konštatoval, že v rámci konania o volebných sťažnostiach (agendy volebného súdництва aj vo vzťahu ku konaniam ústavnému súdu o týchto veciach) sa neuplatňuje teória tzv. „absolútnych vád“ volebného procesu, t. j. takých porušení volebného zákona, ktoré by mali za následok automatické zrušenie volieb (volieb kandidáta alebo výsledku hlasovania). Vzhľadom na túto skutočnosť treba považovať všetky možné pochybenia a vady volebného procesu za relatívne a zvažovať, resp. zohľadňovať ich význam podľa ich vplyvu na výsledok volieb do zastupiteľského orgánu alebo na výsledok voľby konkrétneho kandidáta (PL. ÚS 7/2010, PL. ÚS 71/2011, PL. ÚS 3/2018).

Vzhľadom na uvedené vzal ústavný súd pri posudzovaní tejto námietky sťažovateľa do úvahy skutočnosť, že sťažovateľ namieta len samotnú skutočnosť účasti zapisovateľky na sčítaní hlasov. Ani on, ale ani predseda 5. okrskovej komisie vo svojom vyhlásení žiadnym spôsobom nenaznačujú, že by pri sčítaní hlasov zapisovateľka nejakým spôsobom zasahovala do obsahu hlasovacích lístkov alebo iným spôsobom marila či ovplyvňovala spočítanie hlasov. Ústavný súd je toho názoru, že ani aktívnu účasť zapisovateľky na sčítaní hlasov nemožno považovať za absolútnu vadu volebného procesu, ktorá by mala sama osebe za následok automatické zrušenie volieb. Ústavný súd v každom jednotlivom prípade musí posudzovať intenzitu porušenia volebného zákona, ústavy a k zrušeniu volieb môže pristúpiť len v prípadoch, keď namietané vady, resp. ich kumulácia, svojou intenzitou spochybňujú výsledok volieb ako taký.

V okolnostiach tejto veci, keď sťažovateľ namieta len samotný fakt, že sa zapisovateľka na spočítaní hlasov zúčastnila, bez tvrdenia ďalších skutočností, ktoré by mohli indikovať ovplyvňovanie sčítania hlasov, nedosahuje takú intenzitu pochybenia, ktorá by bola spôsobilá volebný výsledok spochybniť, a preto ústavný súd aj túto námietku sťažovateľa vyhodnotil ako zjavne neopodstatnenú.

K vyradeniu hlasovacieho lístka

Sťažovateľ v sťažnosti poukázal na vyradenie jedného hlasovacieho lístka, ku ktorému malo podľa vyhlásenia jej členky dôjsť v 6. okrskovej volebnej komisii. Samotné vyhlásenie členky 6. okrskovej volebnej komisie, ktorá nevie s určitosťou uviesť, čo sa s ním stalo, avšak zároveň tvrdí, že nebol vyradený ako neplatný, je rozporuplné. Z tohto vyhlásenia a ani z obsahu sťažnosti nemožno ustáliť, aké porušenie zákona alebo ústavy v súvislosti s týmto volebným lístkom sťažovateľ namieta.

Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že aj v prípade, ak by sa preukázalo porušenie zákona pri posudzovaní platnosti jedného hlasovacieho lístka, nebola by táto skutočnosť v žiadnom prípade spôsobilá ovplyvniť výsledok volieb primátora mesta Hlohovec, keď víťazný kandidát podľa oficiálnych výsledkov volieb získal o 32 platných hlasov viac ako sťažovateľ. Aj túto námietku

	<p>sťažovateľa preto ústavný súd vyhodnotil ako zjavne neopodstatnenú.</p> <p>Ústavný súd už v minulosti vyslovil vo volebných veciach právny názor (napr. PL. ÚS 27/99), že nie každé porušenie volebného zákona je v príčinnej súvislosti s následkom, ktorým je výsledok volieb, ktorý sťažovateľ považuje za skreslený (PL. ÚS 19/2015). Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania volebnej sťažnosti preskúmal všetky námietky sťažovateľa a dospel k záveru, že sťažovateľ síce namietal viaceré porušenia volebného zákona či pochybenia pri manipulácii s volebnou dokumentáciou, jeho tvrdenia však boli buď v rovine hypotetickej možnosti skreslenia výsledku volieb alebo v nich nekonkretizoval skutočnosti, ktoré by v príčinnej súvislosti s uvedenými porušeniami boli spôsobilé ovplyvniť volebný výsledok alebo by odôvodnene vyvolávali pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov. Tie pochybenia, ktoré sťažovateľ v sťažnosti konkretizoval, samy osebe, ale ani pri vzájomnej kumulácii nedosahujú takú intenzitu, ktorá by mohla mať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie za následok zrušenie výsledkov volieb primátora mesta Hlohovec, prípadne vyhlásenie volieb primátora mesta Hlohovec za neplatné, tak ako to navrhuje sťažovateľ.</p> <p>Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Sťažnosť odmieta ako zjavne neopodstatnenú.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	<p>PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 5/03, PL. ÚS 35/03, PL. ÚS 3/2010 PL. ÚS 98/07</p> <p>PL. ÚS 20/2015, m. m. PL. ÚS 73/07</p> <p>PL. ÚS 7/2010</p> <p>PL. ÚS 27/99</p>
súvisiace právne predpisy	zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov
klúčové slová	voľby-volebné výsledky voľby-zapisovateľ voľby-zisťovanie výsledkov volieb

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.